

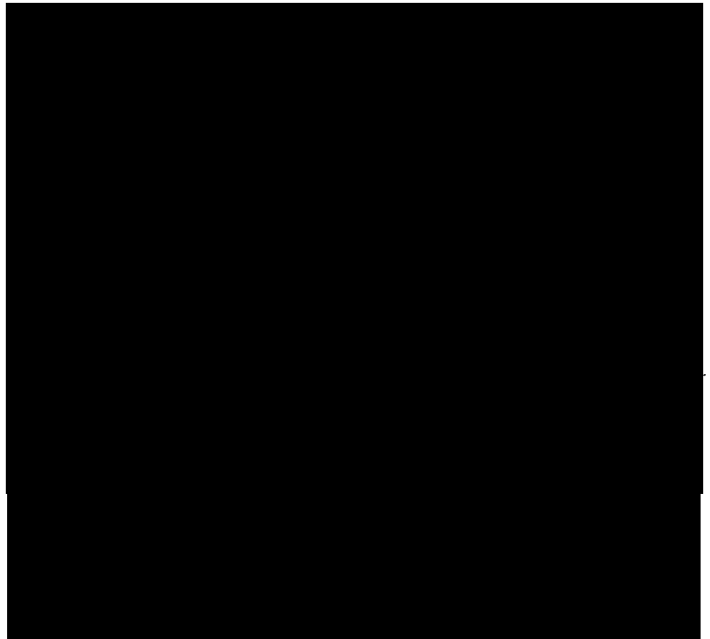
Késbeshívóval!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10/1625-10/2014
Érkezett:	2014 SZEPT 24.
Példány:	1
Melléklet:	14 db + 3 db
	Kezelőiroda: <i>P.</i>

100. P.

FŐVÁROSI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG MUNKAÜGYI ÜGYSZAK 9.
FŐLAJSTROMSZÁM KEZDŐIRATON:.....
Alkotmánybíróság részére! Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon
1015 Budapest, Dózsa u. B 5-45.
PÉLDÁNY:.....IV.....
MELLÉKLET:.....KÖZTÜK:.....
A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján
UTÓIRATON:.....

Budapest
Királyfürdő utca 4.
1027
(postacím: 1255 Budapest, Pf. 2.)

Alkotmányjogi panasza

a Kúria mint felülvizsgálati bíróság
által Mfv. I. 10.087/2014/7. számú
ítélete ellen

Alkotmánybíróság

1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] felperes a **Mfv. I. 10.087/2014.** ügyiratszámom a [REDACTED] alperes ellen kormánytisztviselői jogviszony jogellenes megszüntetése miatt indított munkaügyi perben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság által **Mfv. I. 10.087/2014.** sz. ügyben hozott **/7. sz. Ítélete ellen** (a továbbiakban: Ítélet), amely a felperes jogi képviselője részére posta úton 2014. július 10-én került kézbesítésre a **K/1.** sorszám alatt csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm [REDACTED]

útján a számomra nyitva álló törvényes határidőn belül

Alkotmányjogi panasszal

élek az Alkotmánybíróságról szóló **2011. évi CLI törvény** (a továbbiakban: **Abtv.**) **27. §-a alapján.** Jogi képviselőm teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazását mellékelem.

I. Eljárási szabályok

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság által **Mfv. I. 10.087/2014.** sz. ügyben hozott **/7. sz.** ítéletét postai kézbesítés útján **2014. július 10.** napján vette kézhez jogi képviselőm, melyet **K/4.** számon mellékletként csatolok (az „Ítélet”).

Az Ítélet olyan Alaptörvény-ellenes bírói döntés, amely Alaptörvény ellenes módon fejezi be a bírósági eljárásomat, ezáltal az alábbiakban kifejtettek szerint több, az Alaptörvényben továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményében biztosított alapjogomat is közvetlenül sérti. Érintettségem tekintetében nyilatkozom, hogy személyem azonos az Ítélet címzettjének személyével továbbá, hogy az Ítélet alapjogaimat sérti a lentebb kifejtett módon.

A jelen **panaszomat** az **Abtv.** továbbá az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló **1001/2013. (II. 27.) AB. Tü. határozat rendelkezéseinek megfelelően**, a törvényes határidőn belül, jogi képviselőm útján tettem.

Nyilatkozom, hogy az alkotmányjogi panasz illetve a személyes adatai nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá.

Nyilatkozom továbbá arról, is, hogy alkotmányjogi panaszom benyújtását követően az Emberi Jogok Európai Bíróságához is panasszal kívánok élni a velem szemben elkövetett egyezményesértés orvoslása érdekében.

Álláspontunk szerint a Kúria ítélete **a felperes Alaptörvényben, továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményében biztosított emberi jogait súlyosan sértő módon került meghozatalra.**

A Kúria határozata Alaptörvénybe illetve az EJEE-be ütköző módon eldöntötte a panaszos (felperes) indokolás nélküli felmentése ügyében benyújtott keresetét egy olyan ügyben, amelyben a Kúria eljáró bírói tanácsnak az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései alapján, továbbá a T. Alkotmánybíróság joggyakorlata szerint az Alkotmánybíróság eljárását kellett volna kezdeményeznie, ezáltal a döntés több szempontból sérti az alapjogait és ennek megfelelően ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel a lentebb kifejtett módon.

II. Tényállás:

A rendelkezésemre álló jogorvoslati út igénybevétele, továbbá az alapjogaimat sértő Ítélet előzményei

2.1. A kérelmező (a továbbiakban: felperes) 2009. október 15. napjától kezdődően állt határozatlan időtartalmú köztisztviselői majd ezt követően kormánytisztviselői jogviszonyban

[REDACTED]. 2010. május 31-től a jogutód szervnél a **[REDACTED]** **[REDACTED]** állt fenn a felperes köztisztviselői jogviszonya. 2010. július 06. napján kelt kinevezés módosítással a munkáltatói jogkör gyakorlója arról tájékoztatta a felperest, hogy 2010. július 06. napjával a közszolgálati jogviszonya kormánytisztviselői jogviszonnyá alakul át. A kinevezés módosítás egyúttal azt is tartalmazta, hogy a jogutód szerv új szervezeti struktúrájának kialakításáig a felperes kormánytisztviselői jogviszonya, besorolása, illetménye és a munkavégzés helye változatlan marad.

Ezt követően az alperes a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (a továbbiakban: Kjt.) 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján 2010. augusztus 19. napján közölt munkáltatói intézkedésével – 2010. október 20-i hatállyal – indokolás nélkül megszüntette a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát.

A felperes a munkáltatói intézkedés ellen keresettel fordult a Fővárosi Munkaügyi Bírósághoz. Keresetében a munkáltatói intézkedés jogellenességének a megállapítását és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte kormánytisztviselői jogviszonya helyreállításának mellőzése mellett. Álláspontja szerint a munkáltató intézkedése a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. tv. (a továbbiakban: régi Mt.) 4. §-ba ütközött. Álláspontja szerint a munkáltató megsértette a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét is, mivel a Mt-nek ezt a rendelkezését a Kjt. 2. § (1) bekezdése, valamint a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 71. § (2) bekezdésének a)

pontja értelmében a kormánytisztviselői jogviszonyra is alkalmazni kell. Álláspontja szerint az alperes az új SzMSz kiadásáig, azaz 2010 szeptember 1-ig egyébként sem szüntethette volna meg jogszerűen a felperes jogviszonyát.

A felperes másodlagos kereseti kérelme szerint a Kjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja ellentétes az Európai Unió Alapjogi Chartájával is, tekintettel arra, hogy a Lisszaboni Szerződés úgy hivatkozik az Alapjogi Chartára, mint az *Unió jogilag kötelező erejű garanciáinak, illetve azoknak a jogoknak a gyűjteményére, melyekkel az EU megítélése szerint valamennyi európai polgárnak rendelkeznie kell.* A Charta nem a Reformszerződés törzsszövegében szerepel, hanem az alábbi kereszthivatkozással kerül bevezetésre: *„Az Unió elismeri a 2000. december 7-én kiigazított Alapjogi Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, amelyek ugyanolyan joghatással bírnak, mint a Szerződések.”* A dokumentum jogi kikényszeríthetősége tehát fennáll, az Unió intézményeinek tiszteletben kell tartaniuk a Chartában rögzített jogokat. E kötelezettségnek a tagállamoknak és a *tagállami bíróságoknak* egyaránt eleget kell tenniük.

Utalt arra is, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartája 30. cikke úgy rendelkezik, hogy „az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban minden munkavállalónak joga van a védelemhez az indokolatlan elbocsátással szemben.”

Tekintettel arra, hogy Az Európai Unió Alapjogi Chartája közvetlen hatályú és kötelező érvényű rendelkezésnek minősül, ezért az *abban foglaltakra a jogalanyok közvetlenül hivatkozhatnak a tagállami bíróságok előtt, és e rendelkezések érvényesülését a tagállami bíróságok biztosítani kötelesek.*

Kifejtette azon álláspontját is, hogy a fent leírtak alapján – még ha el is tekintünk attól a tényről, hogy a jelen ügy tárgyát képező indokolás nélküli felmentés a rendeltetésellenes joggyakorlás tilalmába ütközik – abban az esetben sem minősül az indokolás nélküli felmentés jogszerűnek, hiszen nem biztosítja a munkavállaló számára a védelmet az indokolatlan elbocsátással szemben, mivel kiüresíti a munkáltatói intézkedés munkavállaló által történő megtámadásának lehetőségét. Ebből következően nem nyújt hatékony jogvédelmet a jogellenes jogviszony megszüntetéssel szemben.

A felperes az egyenlő bánásmód követelményének a megsértésére is hivatkozott, a politikai nézeteivel összefüggésben. E körben utalt arra, hogy jogviszonya megszüntetése összefüggésben áll, a 2010. évi országgyűlési képviselő választásokon a Magyar Szocialista Párt országgyűlési képviselő jelöltjeként kifejtett politikai tevékenységével. Utalt arra is, hogy ezen kereseti kérelmét az Országos Választási Iroda honlapján található információk is alátámasztják.

Az **alperes ellenkérelmében** a felperes keresetének elutasítását kérte, álláspontja szerint a felperes felmentése jogszerű volt tekintettel arra, hogy a felmentés közlésekor a Kjt. lehetőséget adott a kormánytisztviselői jogviszony indokolás nélkül történő megszüntetésére. Álláspontja szerint az Alkotmánybíróság által meg nem semmisített rendelkezések alapján járt el az alperesi munkáltató. Hivatkozott arra is, hogy az alperesi munkáltató rendeltetésének megfelelően gyakorolta a felmentéshez való jogát, önmagában az indokolás nélküli felmentés jogának gyakorlása nem vezethet rendeltetésellenes joggyakorláshoz, már csak azért sem mert a munkáltatói intézkedés kibocsátásakor hatályos jogszabály így rendelkezett. Az alperes részletesen kifejtette továbbá azt is, hogy álláspontja szerint az Európai Unió Alapjogi Chartája olyan közösségi szabályozás, amely közvetlenül nem alkalmazható a tagállami bíróságok előtt, ezért erre közvetlenül igényt sem lehet alapítani jelen per során. Az egyenlő

bánásmód megsértése kapcsán szintén a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy az alperes a felperesről nem tartott nyilván ilyen adatokat, ebből következően a jogviszony megszűntetésekor nem volt jelentősége a felperes politikai hovatartozásának.

2.2. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 3. M. 4312/2010/21. szám alatt hozott ítéletével (K/2. melléklet) a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az Alkotmánybíróság 1058/B/2010. számú határozatával egyértelműen állást foglalt a Kjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alkotmányossága kérdésében azt alkotmányellenesnek találta és azt 2011. május 31-i hatállyal megsemmisítette. A bíróság álláspontja szerint az Alkotmánybíróság döntéséből az következik, hogy a 2011. május 31-ét megelőzően kibocsájtott intézkedések tekintetében az akkor hatályban volt jogszabály alkalmazandó volt, ebből következően az alkotmányellenességre hivatkozással jelen bíróság az Alkotmánybíróság döntésére figyelemmel nem állapíthatja meg a munkáltató jogsértését. A per folyamán hozott hivatkozott AB határozat alapján a bíróság nem találta indokoltnak a per tárgyalásának a felfüggesztését.

A bíróság szintén elutasította a Kjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja jogellenességének megállapítására, az Európai Unió Alapjogi Chartájába ütközésre vonatkozó felperesi keresetet is. Az ítélet indokolása szerint azért nem tartotta megalapozottnak a felperes keresetét az elsőfokú bíróság, mert az Alapjogi Charta rendelkezései elsősorban az EU intézményeire nézve rendelkeznek kötelező erővel az új szabályok megalkotása során. A tagállamok jogalkotóira csak akkor kötelezőek, amikor kifejezetten az európai unió rendeleteit és határozatait alkalmazzák, vagy irányelvet ültetnek át a nemzeti jogba. A bíróság álláspontja szerint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 30. cikkében foglaltakkal nincs ellentétben a Kjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja tekintettel arra, hogy a Kjt. megalkotásával Magyarország nem uniós jogot hajtotta végre, ebből következően az nem rendelkezik kötőerővel jelen ügyben így arra közvetlenül jogot sem lehet alapítani.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság álláspontja szerint nem volt alapos a felperes belső szervezeti norma megsértésére illetve hátrányos megkülönböztetésére vonatkozó kereseti kérelme sem tekintettel arra, hogy a felperes többszöri kioktatása és a bíróság felhívása ellenére e körben további tényelőadást illetve indítványt nem tett, mindössze azt állította, hogy a 2010. évi országgyűlési választások idején fennállt MSZP jelöltségére tekintettel érte hátrányos megkülönböztetés politikai tevékenysége, hovatartozása miatt. Az eljárás során nem jelölt meg vele összehasonlítható helyzetben lévő csoportot sem, ebből következően a bíróság nem találta indokoltnak a bizonyítás elrendelését a munkáltató jogszerű eljárását illetően.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, amelyben részletesen kifejtette, hogy az alperes eljárása az uniós jogba ütközik, valamint sérti az alkotmányos alapelveket is. Állította, hogy a munkáltató rendeltetésellenesen gyakorolta a jogait, a felmentés nem felel meg az MK 95. számút állásfoglalásnak azért sem, mert a munkáltató ilyen módon történő joggyakorlása ártási szándékkal, bosszúból politikai szerepvállalása következtében történt. A felperes a munkáltatói intézkedésével szemben utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II. 18.) AB számú határozatával alkotmányellenesnek minősítette a felperes felmentését megalapozó Kjt. 8. § (1) bekezdés b.) pontját megállapította, hogy mely alkotmányos jogokat sértett meg a jogszabály.

Álláspontja szerint függetlenül attól, hogy az Alkotmánybíróság a határozatát 2011. február 18-án kihirdette, de a jogszabály megsemmisítése iránt csak 2011. május 31-i időponttal rendelkezett, az nem teszi az Alkotmánynak megfelelővé a sérelmezett jogszabályt, így az erre alapított munkáltatói intézkedés is alkotmányesértő.

A felperes hosszas értekezéssel utalt arra, hogy az alperes eljárása sérti az Európai Unió Alapjogi Chartáját, az ott megfogalmazott alapelveket. Az Európai Unió Alapjogi Charta 30. cikke kimondja, hogy az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban, minden munkavállalónak joga van a védelemhez az indokolatlan elbocsátással szemben. Az Alapjogi Charta közvetlen hatályú és kötelező érvényű rendelkezésnek tekintendő, ezért az abban foglaltakra a jogalanyok közvetlenül hivatkozhatnak a tagállami bíróságok előtt és e rendelkezések érvényesülését a tagállami bíróságok biztosítani kötelesek. Az indokolás nélküli felmentés jogszerűnek nem minősülhet, ugyanis nem biztosítja a munkavállaló számára a védelmet a jogellenes elbocsátással szemben. Az indokolás nélküli felmentés gyakorlatilag kiüresíti a munkáltatói intézkedés megtámadásának lehetőségét, ezért nem nyújt hatékony jogvédelmet. Sérti az emberi méltósághoz, a törvény előtti egyenlőséghez, megkülönböztetés tilalmához, a diszkrimináció minden formájával szembeni védelemhez, munkához, igazságszolgáltatáshoz, ezen belül a hatékony jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való alapjogokat is.

Utalt arra, hogy a Kjt. 8. § (1) bekezdés b.) pontja ellentétes a Lisszaboni Szerződés 2. cikkében felsorolt uniós jogelvek közül az emberi méltóság és jogállamiság elvével, ellentétes az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok védelméről szóló Rómában 1950. november 4-én kelt nemzetközi Egyezmény 6. cikkével, valamint az Európai Unió Bíróságának több eseti döntésével is. Fellebbezésében is fenntartotta valamennyi kereseti követelését azzal, hogy a másodfokú bíróság állapítsa meg, hogy az alperes a rendeltetésszerű joggyakorlás megsértésével szüntette meg a jogviszonyát és elmarasztalja az alperest a kereset szerint. Ebben a körben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az alperes kereset szerinti marasztalását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra való utasítását kérte.

Fenntartotta azokat az elsőfokú eljárásban is előterjesztett indítványait, hogy az eljáró bíróság a per tárgyalását függessze fel és kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió bíróságánál.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

2.3. A Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 637.399/2012/5. számú ítéletével (K/3. melléklet) az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes 2010. augusztus 19-én kelt felmentésével jogellenesen szüntette meg a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak jogkérdésben kellett döntenie, amely nem igényelt nagy terjedelmű bizonyítást. Az elsőfokú bíróság az ítélet meghozatalához szükséges tényállást megállapította, az alkalmazott jogszabályok szerint meghozott döntésével és annak indokaival – a másodfokút bíróság eltérő jogi álláspontja miatt – azonban nem értett egyet.

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak azzal a döntésével, hogy azért mert a munkáltató eljárása és a felperes kormánytisztviselői jogviszonyának indokolás nélküli megszüntetése jogszerűen történt, nem állapítható meg az régi Mt. 4. §-ban foglalt megsértése. A másodfokú bíróság utalt az régi Mt. 4. § (1) bekezdésében foglaltakra, miszerint az e törvényben meghatározott jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni, illetve teljesíteni. A (2) bekezdés szerint a jog gyakorlása különösen akkor nem rendeltetésszerű, ha az mások jogos érdekének csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségének korlátozására, zaklatására, vélemény nyilvánításának elfojtására irányul vagy erre vezet. A (3) bekezdés a rendeltetésellenes joggyakorlás hátrányos következményeit megfelelően orvosolni kell.

Az idézett jogszabályhoz fűződő indokolás szerint alapvető követelmény, hogy a munkaviszonyban álló felek a jogaik gyakorlása és kötelezettségeik teljesítése során úgy járjanak el, hogy az megfelelően egyrészt a jogszabály kifejezett akaratának (szövegének) másrészt a jogszabályi rendelkezés céljainak (szellemének) és a jogalkotó szándékának. Minden olyan magatartás, amely túllép a jogalany részére biztosított fenti jogszabályi kereteken lényegében jogellenes, joggal való visszaélést valósít meg.

A Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt jogszabályi rendelkezés jelentősen leszűkíti azoknak az eseteknek a körét, amikor a kormánytisztviselő a siker reményében fordulhat a bírósághoz a munkáltató eljárásával szemben, és azt a bíróság érdemben el tudja bírálni. A Kjt. szabályozása szerint a munkáltatói felmentés kapcsán keletkező közszolgálati jogvitákban a felmentés jogszerűtlenségét a kormánytisztviselőnek kell bizonyítania, ez alól kivételt az egyenlő bánásmód követelményének megsértése körébe tartozó eset jelentheti. A Munka törvénykönyvén alapuló jogot nem lehet olyan célból gyakorolni, amely ellentétes a jog által szolgálni hivatott céllal.

A per adataiból megállapítható, hogy az alperes a felperes felmentésekor még nem ismerhette az Alkotmánybíróság döntését – az 2010. február 18-án közzétételre került – az érintett jogszabály megsemmisítéséről 2011. május 31-ével rendelkezett, de ez a körülmény önmagában nem jelenti azt, hogy az Alkotmánybíróság döntését megelőzően az érintett jogszabály ne minősült volna alkotmányértőnek. **A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes eljárása az intézkedéskor hatályos jogszabályuk megfelelt, de nem felelt meg az régi Mt. 4. § (1) bekezdésében foglaltaknak, ugyanis ez az eljárás alkalmas volt arra, hogy a felperes jogos érdekét csorbítsa, érdekérvényesítési lehetőségét korlátozza (régii Mt. 4. § (2) bekezdése). Attól, hogy a munkáltató intézkedése jogszerű, nem jelent egyértelmű rendeltetésszerűséget, erre a felperes eredményesen hivatkozott.**

A másodfokú bíróság utal az Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozatának indoklására, amely a jogszabályi rendelkezés megsemmisítését alkotmányba ütközés miatt azért látta indokoltnak, mert ez a rendelkezés akadálya az érdemi bírói jogvédelem igénybevételének, nem nyújt valódi, hatékony jogvédelmet a munkáltató visszaélésszerű, önkényes döntésével szemben. Nem vitatott, hogy az alkotmányellenesnek minősített rendelkezés formálisan nem zárja ki a jogorvoslati lehetőséget, de ez a lehetőség indokolás hiányában kiürült, a bíróság nem lehet ismeretében azoknak a tényeknek és körülményeknek, amelyek a döntés indokát jelentik. A bíróság legfeljebb formai szempontokból vizsgálhatja felül a munkáltatói intézkedést, de ez önmagában elegendő jogvédelmet nem jelent, így a kormánytisztviselő nem élhet a teljes jogorvoslatihoz való alkotmányos alapjogával.

Az Alkotmánybíróság 8/2010. (II. 18.) számú AB határozata részletesen kifejtette a sérelmezett jogszabály alkotmányértő mivoltát, ezért ennek megismétlését a másodfokú bíróság ítéletében mellőzte.

A felperes a fellebbezésében is fenntartotta azt az állítást, hogy a munkáltató eljárása az uniós jogba ütközik, ezzel az állásponttal a másodfokú bíróság is egyetértett.

A Fővárosi Törvényszék ítélete szerint a 2007. december 14-én kihirdetett, és az Európai Unióról szóló szerződéssel egyenértékű rangú Alapjogi Charta tartalmazza azoknak az alapvető szabadságoltak és jogoknak a felsorolását, amelyek az uniós polgárokat megilletik. A Charta 30. cikke szerint minden munkavállalónak joga van az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemhez. Rögzíti, hogy a munka az egyén létének, emberi autonómiájának anyagi forrása. A munkavégzésre irányuló jogviszonyok jellemzője, hogy aszimmetrikusak, amelyben a munkavállaló jogilag függő helyzetben van a munkáltatótól. E jogviszonyok törvényi szabályozásának a funkciója azon garanciák megteremtése, amelyek biztosítják, hogy a függő helyzet ne eredményezze a munkavállalók kiszolgáltatottságát. Ezen garanciák egyike, hogy a munkáltató ne szüntesse meg a jogviszonyt önkényesen, indokolás nélkül.

Az Európai Szociális Charta a munkához való részjogosítványként szabályozza a munkavállaló hatékony védelemhez való jogát az indokolatlan elbocsátásokkal szemben, éppen ezért ellentétes a 24. cikkben foglaltakkal az indokolatlan felmondás lehetősége. A hivatkozott rendelkezést – amely a foglalkoztatás megszűnése esetére biztosítja a munkavállalók védelemhez való jogát – a hazai jogrendszerbe a 2009. évi. VI. törvény vezette be. Az Alapjogi Charta és az Európai Szociális Charta által rögzített alapelvek érvényre juttatása az Emberi jogok Európai Bírósága több eseti döntésében is megjelenik (K.M.C. Kontra Magyarország, C-473/93. számú ügy stb.).

Az előzőekből az következik, hogy az alkotmányellenessé minősített, és az Alkotmánybíróság által emiatt megsemmisített Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja az uniós joggal is ellentétes, ezért az erre alapított alperesi intézkedés emiatt is jogellenes.

A másodfokú bíróság a kifejtett álláspontja miatt okafogyottnak találta a felperesnek az Európai Bírósághoz előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránt előterjesztett indítványát.

A felperes az alperes marasztalása körében nem kérte a jogviszonya helyreállítását. A másodfokú bíróság az alperes felmentését az régi Mt. 4. §-ba, továbbá az uniós jogba ütközőnek minősítette, ezért a felperes jogviszonyát a másodfokú ítélet meghozatala időpontjával, azaz 2013. február 22. napjával szüntette meg.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján változtatta meg, tekintettel arra, hogy döntése csak a felperes követelésének jogalapját érintette, a Pp. 213. § (3) bekezdése szerinti az ügyében közbenső ítéletet hozott.

A másodfokú bíróság álláspontját összefoglalóan három megállapítással támasztotta alá:

1. Alperes megsértette a rendeltetésszerű joggyakorlásnak az akkor hatályos régi Mt. 4. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezését, amikor a felmentést egy, az Alkotmánybíróság által utóbb alkotmányellenesnek minősített, de még hatályon kívül nem helyezett jogszabályi rendelkezésre alapította.

2. Alperes eljárása az Európai Unió jogába, nevezetesen a 2007. évi CLXVIII. törvénnyel kihirdetett Lisszaboni Szerződés részét képező Európai Alapjogi Charta 30. cikkébe ütközött.

3. Alperes eljárása továbbá megsértette a 2009. évi VI. törvénnyel kihirdetett (módosított) Európai Szociális Charta 24. cikkének előírásait is.

A jogerős ítélet felülvizsgálata iránt az alperes által indított per.

2.4. A jogerős közbenső ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében az **alperes** elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését az elsőfokú ítélet helyben hagyását és a felperes keresetének elutasítása mellett perköltségben marasztalását kérte.

Az alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság közbenső ítéletének valamennyi indoka téves és jogszabálysértő mivel a hivatkozott jogszabályokat, valamint a Kjt. 8. § (1) bekezdéséhez kapcsolódó alkotmánybírósági határozatokat a Fővárosi Törvényszék tévesen értelmezte, alperes jogsértése a fenti jogszabályi hivatkozások kapcsán nem állapítható meg.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozata a Kjt. 8. § (1) bekezdését – amely jogcímen felperes felmentése is alapult – számos okból alkotmányellenesnek találta, és megsemmisítette azt, azonban ez utóbbi intézkedését csak 2011. május 31-i hatállyal rendelte el.

Álláspontja szerint ugyanakkor nem vitatható, hogy egy jogszabály mindaddig alkalmazható, amíg hatályon kívül helyezésre nem kerül, vagyis a kifogásolt jogszabályhely, amelyre alperes a felperes felmentését alapította, a felmentés időpontjában alkalmazható volt. Álláspontja szerint a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapításához valamely többletkörülmény fennállásának bizonyítására van szükség, álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék ítéletében a hatályos jogszabályi rendelkezések kritikáját fogalmazta meg.

Tekintettel a fentiekre a közbenső ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését is, mert a másodfokú bíróság kizárólag a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjának utólagos alkotmányellenessége megállapítására és az uniós jogba való ütközésére alapította döntését, de többlet tényállási elem feltárására nem került sor.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében kifejtett álláspontja szerint téves a másodfokú bíróság jogértelmezése a felhívott Alapjogi Charta vonatkozásában is. E körben a törvényszék által hivatkozott, az Európai Unióról szóló szerződés, és az Európai közösséget létrehozó szerződés módosításáról szóló lisszaboni szerződés kihirdetéséről szóló 2007. évi CLXVIII. törvényben kihirdetett Charta 30. cikke szerint: *„az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban minden munkavállalónak joga van az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemhez”*. Másrészt hangsúlyozta, hogy a Charta hivatkozott cikke szerint **ez a jog a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban illeti meg a munkavállalókat**, az konkrét alanyi jogot nem biztosít, hanem az indokolatlan elbocsátással szembeni védelem jogát elvként deklarálja. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság tehát nem hivatkozhatott volna a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakkal szemben a Charta előírására. Ezzel kapcsolatban hivatkozott az Európai Bizottság 2011. március 30-án közzétett az Alapjogi

Charta alkalmazásáról szóló jelentésére is.

Végül e körben hivatkozott arra is, hogy a Charta hatálya a tárgyi elbocsátásra álláspontja szerint eleve nem terjed ki, ezzel kapcsolatban utalt a Charta 52. § (5) bekezdésére is.

A fentiek miatt álláspontja szerint nem állapítható meg alperesi intézkedés uniós jogba ütközése, a vonatkozó szabályozást ezért tévesen értékelte a másodfokú bíróság.

2.5. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a Pp. 272. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasítását kérte, másodlagosan pedig a Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 637.399/2012/5. számú közbenső ítéletét hatályában történő fenntartását.

Ezzel kapcsolatban előadta, hogy a Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást vette közbenső ítéletének alapjául. A megállapított tényállást mérlegelve – ellentétben a Fővárosi Munkaügyi Bírósággal – azonban arra a következtetésre jutott, hogy a felperes keresete megalapozott. Az alperes által felülvizsgálati kérelemmel megtámadott jogerős közbenső ítélet bírói mérlegelésen alapul. Bírói mérlegelés azonban a Pp. 270. § (2) és a 272. § (2) szerint nem lehet felülvizsgálati eljárás tárgya. A mérlegelés lehetőségét a felperes ügyében eljáró Fővárosi Törvényszék számára maga az Alkotmánybíróság biztosította, így az következik az Alkotmánybíróság 34/2012. (VII. 17.) AB határozatának utolsó mondatából, mely szerint;

„a határozatban foglaltak nem érintik a folyamatban lévő ügyekben eljáró bíróságok azon jogát, hogy a Kjtj. már alkotmányellenessé nyilvánított, de még hatályos 8. § (1) bekezdése alapján felmondással megszüntetett kormánytisztviselői jogviszonyról szóló perben a felmondás jogszerűsége megítélésekor önállóan értékeljék azt a tényt, hogy a felmentéskor a felmondásra jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság már megállapította.”

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében utalt arra is, hogy álláspontja szerint kormánytisztviselői jogviszonyának indokolás nélküli felmentéssel történő megszüntetése a Fővárosi Törvényszék által helyesen megállapított tényállás alapján a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe ütközik:

Felmentése közlésekor hatályban volt Kjtj. 2. § (1) bekezdése szerint az e törvényben nem szabályozott kérdésekben a kormánytisztviselő jogviszonyára a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

A Ktv. 71. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII törvény (rég Mt.) 4. §-át megfelelően alkalmazni kell.

A régi Mt. 4. § (1) bekezdése alapján az e törvényben meghatározott jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni, illetőleg teljesíteni.

(2) A jog gyakorlása különösen akkor nem rendeltetésszerű, ha az mások jogos érdekének csorbítására, *érdekérvényesítésének lehetőségének korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására* irányul, vagy erre vezet.

(3) A rendeltetésellenes joggyakorlás hátrányos következményeit megfelelően orvosolni kell.

Alapvető körülmény, hogy a munkaviszonyban álló felek a jogaik gyakorlása és a kötelezettségeik teljesítése során úgy járnak el, hogy az megfeleljen egyrészt a jogszabály kitejezt akaratának (szövegének), másrészt a jogszabályi rendelkezési céljainak (szellemének) és a jogalkotó szándékának. Minden olyan magatartás, amely túllép a jogalany részére biztosított fenti jogszabályi kereteken, lényegében jogellenes, joggal való visszaélést valósít meg.

A rendeltetésszerű joggyakorláshoz tehát nem elegendő az, hogy valaki nem lépi túl a jog adta lehetőségeit, nem követ el jogszabálysértést, hanem az eljárásának meg kell felelni a törvényalkotó céljainak, az adott jogosítvány rendeltetésének. A következmények szempontjából közömbös, vajon a rendeltetésellenesen jogot gyakorló (a joggal visszaélő) vagy kötelezettségét teljesíti ennek tudatában volt-e, netán éppen ezzel a céllal cselekedett. A rendeltetésszerűség objektíve vizsgálendő, a jogalany vétkessége közömbös. A rendeltetésszerűség objektív jellegéből következik, hogy szükségtelen tényállásszerűen felsorolni a lehetséges eseteket, illetőleg az elkövetési magatartásokat.

A Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt jogszabályi rendelkezés alapján az indokolási kötelezettség hiánya miatt és a felmentés jogszerűségének elbírálásához szempontot adó szabályok hiányában, jelentősen leszűkült azoknak az eseteknek a köre (a felmentő határozat semmissége, a felmentési tilalomba ütközés, egyenlő bánásmód megsértése, rendeltetésellenes joggyakorlás), amikor a kormánytisztviselő a siker reményében fordulhat a bírósághoz, a bíróság a felmentés jogszerűségét érdemben el tudja bírálni. A Kjt. szabályozása alapján a munkáltatói felmentés kapcsán keletkező közszolgálati jogvitákban a felmentés jogszerűtlenségét a kormánytisztviselőnek kell bizonyítania. Ez alól kivételt jelent az az eset, amikor a jogvita az egyenlő bánásmód követelményének megsértésén alapul, ezekben az eljárásokban az egyenlő bánásmódról és a esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 19. §-a alapján a sérelmet szenvedett félnek csak valószínűsítania kell a jogsérelmet, a munkáltató köteles bizonyítani azt, hogy az egyenlő bánásmód követelményének eleget tett. Lehetősége van a kormánytisztviselőnek arra is, hogy az régi Mt. 4.§-ába ütköző rendeltetésellenes joggyakorlás miatt forduljon a bírósághoz. A Legfelsőbb Bíróság MK 95. munkaügyi kollégiumi állásfoglalásában értelmezte a munkáltatói felmondás esetén a rendeltetésellenes joggyakorlást. „A régi Mt. 4. §-a egyebek között kimondja, hogy a törvényben megállapított jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni és teljesíteni.” Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy a Munka Törvénykönyvének alapuló jogot nem lehet olyan célból gyakorolni, amely ellentétbe kerül a jog által szolgálni hivatott céllal. Mindez a munkáltatói felmondási jog gyakorlására is irányadó. Ehhez képest az egyébként fennálló munkáltatói felmondási jog gyakorlása is jogellenessé válik abban az esetben, ha bizonyítottan rendeltetésével össze nem férő célból, esetleg ártási szándékkal, bosszúból, zaklatásszerűen gyakorolták, illetve ilyen eredményre vezet.” [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

A felmentés feltételeit szabályozó jogszabályi rendelkezések, azaz a munkáltatót megillető felmentési jog rendeltetése törvényi meghatározásának hiányában gyakorlatilag nem, vagy csak nehezen bizonyítható, hogy a munkáltató jogellenesen döntött, felmentési joga gyakorlása során ellentétbe került a jog rendeltetésével, a jog által szolgálni hivatott céllal. Az érdemi bírói jogvédelem lehetőségének ez a korlátozása nem nyújt valódi, hatékony jogvédelmet a munkáltató visszaélésszerű, önkényes döntésével szemben. [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

A Kjt. 8. § (1) bekezdésében foglalt törvényi szabályozás formálisan nem zárja el a felmentett kormánytisztviselőt a bírói úttól; a közigazgatási döntéssel szemben bírósághoz fordulhat, kérheti a döntés (felmentés) jogszerűségének bíróság általi felülvizsgálatát. [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtett álláspontja szerint mind a bírósághoz fordulás jogából [Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség fejezet XXVIII. cikk (1) bekezdése], mind az ehhez szorosan kapcsolódóan a jogorvoslathoz való alkotmányos alapjog [Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség fejezet XXVIII. cikk (7) bekezdése] „immanens” tartalmából is következik a bekövetkezett jogsérelem tényleges orvoslását lehetővé tevő jogorvoslat biztosításának a követelménye. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. [23/1998. (VI. 9.) AB határozat]

A kormánytisztviselők munkáltató által történő, indokolás nélküli felmentését lehetővé tevő törvényi szabályozás a felmentéshez kapcsolódó indokolási kötelezettség elmaradásából következően tehát egyaránt kiüresíti a bírósághoz fordulás alkotmányos alapjogát és a jogorvoslathoz való alapjogot.

Az indokolás nélkül felmentett kormánytisztviselő a munkáltató döntésével szemben a döntés jogszerűségének az elbírálását kérve formálisan a bírósághoz fordulhat, azonban az eljáró bíróság -jogalap hiányában nem tud mérlegelési döntést hozni a jogszerűség kérdésében. A munkáltatói döntés jogszerűségének törvényi kritériumai olyan fokban hiányosak, hogy az eljáró bíróság sem a munkáltatói döntés alapjául szolgáló tényeket, sem a döntés jogszerűségét nem tudja megítélni. A bíróságnak a munkáltatói döntést az alapul fekvő tények ismeretének, feltárásának hiányában, a döntés konkrét indokainak ismerete nélkül is jogszerűnek kellene elfogadnia, mivel nem kell, hogy a munkáltató azt indokolja, annak tényszerűségét és valószerűségét alátámassza, bizonyítsa.

A bíróság döntően csak formai szempontokból vizsgálhatja felül a munkáltatói döntést – és a már hivatkozott szűk körű kivételektől eltekintve – a bírói mérlegelésen alapuló döntésnek nincs megvitatásra alkalmas tárgya, mivel a felmentés indokai, a felmentést alátámasztó érvelés hiányzik. A munkáltatói döntés indokolásának hiányában a felmentett kormánytisztviselő a bíróság előtt nem tud mit vitatni, nincs olyan - „vitaalap” (perbevitt bizonyíthatóan megsértett jog), amelyről az eljáró bíróság érdemben döntenie tudna. Mindez azt jelenti, hogy a felmentett kormánytisztviselő nem élhet a jogorvosláshoz való alkotmányos alapjoggal, mert a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjának szabályozása tulajdonképpen kizárja a jogorvoslathoz való alapjog immanens tartalmának az érvényesülését. [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

Az indokolási kötelezettség hiánya arra vezet, hogy az eljáró bíróságnak nincs tárgyi alapja a munkáltatói döntés jogszerűségének a vizsgálatára, nincs a jogvita tárgyává tehető indokolás, amit érdemben felülvizsgálhatna az eljáró bíróság. Mindebből az következik, hogy az eljáró bíróság a döntés jogszerűségét érdemben nem tudja elbírálni, illetve az esetek döntő többségében – szűk körű kivételek mellett – az indokolási kötelezettség hiányában kénytelen a munkáltatói döntés formális szempontú vizsgálata alapján annak jogszerűségét kimondani.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében osztotta Fővárosi Törvényszék álláspontját, miszerint az alperes eljárása az intézkedéskor hatályos törvényi rendelkezésnek

ugyan „formailag megfelelt”, de nem felelt meg az régi Mt. 4.§ (1) bekezdésében foglaltaknak, ugyanis ez az eljárás alkalmas volt arra, hogy a felperes jogos érdekét csorbítsa, érdekérvényesítési lehetőségét korlátozza (régii Mt. 4. § (2) bekezdése). Álláspontja szerint attól, hogy a munkáltató intézkedése formailag jogszerű, nem jelent egyértelmű rendeltetésszerűséget egy súlyosan Alkotmány és Alaptörvény sértő törvényi rendelkezés alkalmazása esetén.

A bíróság vizsgálati és mérlegelési joga a felperes álláspontja szerint levezethető a Kjt. 8. § (1) bekezdésének az alkotmányellenességét megállapító 1068/B/2010. AB határozat szövegéből is. *Annak IV. fejezet 6. pontja harmadik bekezdésében* kifejtett jogi álláspont szerint ugyanis a felperes felmentésekor hatályos Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglalt eljárási garanciák teljesedéséhez önmagában a bírói út megléte nem elegendő, az Alkotmány által megkövetelt hatékony jogvédelem attól függ, hogy a bíróság mit vizsgálhat felül. Amennyiben valós lenne az az alperesi érvelés, hogy a bíróságok nem vizsgálhatnák a munkáltatói döntés jogszerűségét és megalapozottságát, akkor a jogszabályok által a munkáltatói intézkedéssel szemben biztosított jogorvoslati jog *puszta formalitás lenne*, és nem biztosítaná az Alkotmányban is hivatkozott eljárási garanciákat.

A tisztességes eljáráshoz való jog az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdésében foglaltakból is következik.

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz fűződő jogot az Alaptörvénnyel összefüggésben is érvényesen, a különböző nemzetközi dokumentumok és a hozzájuk fűződő nemzetközi joggyakorlat, különösen a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróság joggyakorlata által inspirálva az eljárás egészének minőségeként azonosította. E minőségben a jogérvényesítéssel kapcsolatos eljárások valamennyi garanciális eleme meg kell, hogy jelenjen. Ezért egy eljárás összességében minősíthető „tisztességesnek” akkor, ha abban magával a bírósággal összefüggő, a bíróság előtti eljárással kapcsolatos, az eljárásban részt vevő ellenérdekű felek helyzetének kiegyensúlyozását szolgáló garanciák érvényesülnek.

A törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit, és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt a bírói jogvédelemhez való jogában. Az érdekérvényesítési lehetőség ezen korlátozása a régi Mt. 4. § (2) bekezdése alapján a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe ütközik.

Ezen érdeksérelmek vitathatatlanul megvalósítják a rendeltetésseljes joggyakorlás régi Mt. 4. § (2) bekezdésében meghatározott eseteit, és megalapozzák alperes jogellenes magatartásának megállapítását. Az régi Mt. 4.§ -ának megfogalmazásából eredően bírói mérlegelés körébe tartozik a régi Mt. 4. § (2) bekezdésében meghatározott körülmények fennállásának megállapítása, az e körben meghozott bírói döntés anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértést nem valósíthat meg.

2.6. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében utalt arra is, hogy az alperes felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy az Alapjogi Charta rendelkezései nem minősülnek olyan közösségi munkajogi jogszabálynak, amelyre közvetlenül egyedi munkaviszonyból eredő igényt lehetne alapítani. Az alperes álláspontja szerint az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata 151. és 153. cikke alapján nem került elfogadásra olyan közösségi irányelv, amely a munkavállalók

védelmével kapcsolatban alkalmazandó minimumkövetelményeket határozná meg, és amely megfogalmazná a munkaviszony indokolással ellátott jognyilatkozattal történő megszüntetésének a kötelezettségét.

A felperes álláspontja szerint az alperes figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy az hivatkozott 151. és 153. cikkeket az Európai Közösséget létrehozó, Rómában, 1957. március 25. napján elfogadott, és többször módosított szerződés szövege – korábbi 136. és 137. cikként – már hazánk 2004. május 01. napján történt csatlakozásakor is tartalmazta. A tagállamok a hivatkozott cikkekből foglalt célkitűzéseket már korábban, Magyarország csatlakozását megelőzően is követendő és megvalósítandó célként határozták meg.

Az alperes által megjelölt cikkek a Chartára nem is hivatkoznak (az Európai Unió Alapjogi Chartáját az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa 2000. december 7-én, a nizzai európai tanácsi ülésen hirdette ki). A felülvizsgálati kérelmében hivatkozott cikkek is rögzítették azonban a tagállamok és az Unió közös célkitűzéseit. A 153. cikk pedig ebben a körben rögzítette, hogy az Unió támogatja és kiegészíti a tagállamok tevékenységeit többek között a munkavállalók munkaviszony megszüntetésének esetén történő védelme vonatkozásában, és szabályozta ennek jogalkotási lehetőségeit is.

Álláspontja szerint az alperes figyelmen kívül hagyta azt a tényt is, hogy a Charta általa is hivatkozott rendelkezéseit nem a fenti hivatkozott cikkek alapján alkották meg, vagy fogadták el, hanem a tagállamok a Lisszaboni szerződéssel módosították a fenti cikkeket is magában foglaló Európai Unió működéséről szóló szerződést, valamint az Európai Unióról szóló szerződést is, és a fenti cikkek változatlanul hagyása mellett módosították az utóbbi szerződés 6. cikkét, olyan módon, hogy abban elismerték a Charta jogi kötelező erejét.

Ez utóbbi körben tehát nem egy irányelv megalkotásáról volt szó, hanem arról, hogy a tagállamok az alapszerződéseket módosították egyhangúan, és emelték be ennek keretében a Chartát a jogilag kötelező erejű alapszerződések szövegébe, az elsődleges jogforrások közé.

Az előző pontban foglaltakból következik álláspontja szerint az is, hogy alperes tévedett akkor is, amikor a munkavállaló fogalmának az alkalmazási körét illetően a tagállamok döntési jogkörére hivatkozott. Ebben a körben nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy alapjogi chartáról beszélünk, amely preambulumban rögzíti, hogy azokat a jogokat erősíti meg, amelyek a tagállamok közös alkotmányos hagyományából és nemzetközi kötelezettségeiből, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményből, az Unió és az Európa Tanács által elfogadott szociális chartákból, valamint az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogából következnek. Ezen alapjogi kódexek fényében nem lehet kétséges az, hogy a Chartában megfogalmazott munkajogi vonatkozású rendelkezéseket valamennyi foglalkoztatási jellegű jogviszonyban alkalmazni kell.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében azt állította, hogy a Charta rendelkezéseire a tagállamoknak csak akkor kell tekintettel lenniük, amikor az egyes közösségi irányelvek rendelkezéseit ültetik át a nemzeti jogrendszerbe. Alperes ezen állítása álláspontja szerint szintén téves.

Maga a Charta 51. cikk (1) bekezdése úgy fogalmaz: „*E Charta rendelkezéseinek címzettjei - a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevételével - az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ennek megfelelően saját hatáskörükben és a Szerződésekben az Unióra ruházott hatáskörök*

korlátain belül tiszteletben tartják az ebben a Chartában foglalt jogokat és betartják az abban foglalt elveket, valamint előmozdítják azok alkalmazását.”

A tagállamok is a Charta címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Az Unió jogának a végrehajtása azonban nem merül ki az irányelvek rendelkezéseinek a nemzeti jogrendszerbe való átültetésében. A tagállamok ugyanis a jogalkotás során is kötelesek érvényre juttatni az Unió jogát.

Ebben a körben felülvizsgálati ellenkérelmében ismételten hivatkozott dr. Sólyom László korábbi köztársasági elnök által írt előterjesztésre, és elsősorban annak 1. pontjában kifejtett jogi érvelésre és álláspontra, amelyet maga is osztott.

„Az Európai Unió Alapjogi Chartája 30. cikke kimondja, hogy az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban minden munkavállalónak joga van a védelemhez az indokolatlan elbocsátással szemben. Az indokolási kötelezettség hiánya a kormánytisztviselők, illetve a Törvény hatálya alá tartozó szervek által foglalkoztatott munkavállalók esetében ellentétes ezzel az uniós alapjoggal. Az Alapjogi Charta az Európai Unióról szóló szerződés 6. Cikk (1) bekezdése szerint ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint az alapító szerződések. Ugyanezen rendelkezés kimondja azt is, hogy a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket a Charta VII. címében foglalt, az értelmezést és alkalmazást szabályozó általános rendelkezéseknek megfelelően kell értelmezni, kellően figyelembe véve a Chartában említett azon magyarázatokat, amelyek meghatározzák az egyes rendelkezések eredetét.

Ugyan a Charta címzettjei annak 51. cikke értelmében főszabály szerint az EU intézményei, az köti a tagállamokat is, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ez nem csak akkor valósul meg, ha a tagállami jogalkalmazó szervek közvetlenül hatályosuló uniós jogot alkalmaznak egyedi esetben. A Chartához fűzött magyarázatokból következően mindazokban a helyzetekben kötik a tagállamokat az uniós alapjogok, amelyekben az Európai Bíróság korábbi gyakorlatában a kötöttséget megállapította. Az Európai Bíróság pedig egyebek mellett akkor is megállapította a tagállamok uniós alapjogi kötöttségét, ha a tagállam valamely alapjog érvényre juttatását szolgáló közösségi irányelvet ültetett át és alkalmazott.² Például a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló 76/207/EGK irányelvnek a hatékony jogorvoslathoz való jogra vonatkozó rendelkezését úgy tekintette az Európai Bíróság, hogy az a bírósági felülvizsgálathoz való közösségi alapjogot konkretizálja, és ezért a tagállamoknak nem csak az irányelv konkrét szabályát, hanem az annak háttéréül szolgáló alapjogot is tiszteletben kell tartani.

A magyar jogrendben a munkaviszonyt, vagy az azzal rokon, sajátos munkavégzésre irányuló jogviszonyokat (mint a közszolgálati jogviszony, a közalkalmazotti jogviszony) és így a kormánytisztviselői jogviszonyt szabályozó jogszabályok uniós jogot hajtának végre, amennyiben egyebek mellett ezek biztosítják az EU különféle antidiszkriminációs irányelveinek az átültetését (elsősorban a Tanács 2000/78/EK irányelvét a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról). Joggal állítható tehát, hogy a Törvény megalkotásával az Országgyűlés a Charta 51. cikke értelmében az uniós jogot hajtja végre, és így kötik a Chartában foglalt alapjogok.

A Charta idézett 30. cikke a Chartához fűzött magyarázatok szerint az Európai Szociális Charta 24. cikkéből merít. Utóbbiban az Európai Szociális Charta szerződő felei egyebek

mellett vállalják, hogy elismerik a dolgozók jogát ahhoz, hogy munkaviszonyukat ne lehessen megszüntetni tényleges ok nélkül (without valid reasons), amely összefügg képességükkel, magatartásukkal, vagy a vállalkozás, létesítmény vagy szolgálat működési szükségleteivel. A Szociális Jogok Európai Bizottsága az Európai Szociális Charta 24. cikkét visszatérően akként értelmezte, hogy az indokolás nélküli munkáltatói felmondás lehetősége ellentétes az Európai Szociális Chartának ezzel a rendelkezésével. Az EU Alapjogi Charta 30. cikke ugyanígy értelmezendő. **Ezért az Alapjogi Chartával ellentétes az olyan szabályok alkalmazása, melyek mindenfajta indokolás nélkül teszik lehetővé munkaviszony vagy avval érdemileg rokon, munkavégzésre irányuló jogviszony megszüntetését.** Ezen az sem változtat, hogy az Alapjogi Charta 30. cikke az uniós és a tagállami jog keretei között garantálja a védelmet. Nyilvánvalóan nem felel meg ugyanis a Charta 30. cikkének egy olyan nemzeti szabályozás, mely nem konkretizálja és differenciálja az indokolatlan elbocsátás elleni védelmet, hanem az állam alkalmazásában állók egy jelentős csoportjára vonatkozóan teljes egészében megszünteti az indokolási kötelezettséget.

Az indokolási kötelezettség nem csak a munkavállaló (köztisztviselő stb.) munkajogi védelmét szolgálja, hanem önmagában is fontos alapjogi értékkel bír, és végső soron kapcsolódik az emberi méltóság jogához. Ennek kapcsán utalok az Alapjogi Charta egyik kommentárjában megjelenő évrre is, hogy az indokolás nélküli elbocsátás tilalma azt az alapelvet is kifejezi, miszerint az ember munkaereje nem pusztán árú.

Mindebből következőleg a Törvény 8. § (1) bekezdése, valamint 35. § (1) bekezdése ellentétes az Alapjogi Charta Magyarországot is kötelező 30. cikkével. Az uniós jogba ütközés nem eredményezi a magyar jogszabály alkotmányellenességét, ezért nem fordultam az Alkotmánybírósághoz. Fontosnak tartottam azonban felhívni az Országgyűlés figyelmét az uniós jogi aggályokra, mert meggyőződésem, hogy az Országgyűlés tudatosan nem kívánna uniós jogot sérteni.,,

A fentiekkel kapcsolatosan mindenképpen ki kell emelni, hogy:

- i) Az uniós jogba ütközés nem eredményezi a magyar jogszabály alkotmányellenességét, azonban az esetben is alkalmazott jogszabály alkotmányellenességét a Magyar Köztársaság Alkotmányába ütköző jellege miatt az Alkotmánybíróság a korábban már hivatkozott határozatában megállapította.
- ii) Az uniós jogba ütközés, illetőleg az uniós jog elsőbbségének az elve alapján az egymással ütköző rendelkezések közül mind a tagállami bíróságoknak, mind alperesnek az uniós jogot kell, illetőleg kellett volna alkalmaznia.
- iii) A Charta 52. cikkének (5) bekezdése rögzíti: „Az ebben a Chartában foglalt, alapelveket megállapító rendelkezések a saját hatásköreik gyakorlása során az Unió intézményei, szervei és hivatalai által elfogadott jogalkotási és végrehajtási aktusok, illetve a tagállamok által elfogadott, az uniós jog végrehajtására irányuló jogi aktusok útján hajthatók végre. E rendelkezésekre bíróság előtt kizárólag az ilyen jogi aktusok értelmezése, illetve jogszerűségének megítélése tekintetében lehet hivatkozni.”
- iv) A Charta 52. cikkének (7) bekezdése rögzíti: „Az Unió és a tagállamok bíróságainak kellően figyelembe kell venniük e Charta értelmezésére vonatkozó iránymutatásként készült magyarázatokat.”

Az alperes felülvizsgálati kérelmében foglalt érvelés az előzőekből írtak téves értelmezéséből fakad, másrésztől teljes egészében ellentmond a közösségi jog és a nemzeti jog vonatkozásában kötelező erejű szabályoknak, így legfőképpen a közösségi jog elsődlegessége elvének. Az alperes által leírtakkal ellentétben éppen a közösségi jog élvez elsőbbséget a

nemzeti jog rendelkezéseivel szemben.

A hivatkozott 30. cikk egyébiránt úgy fogalmaz: „Az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban minden munkavállalónak joga van az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemhez.”

A megfogalmazásból is egyértelműen megállapítható, hogy a hivatkozott rendelkezés arra utal, hogy a védelem a munkavállalókat az indokolatlan elbocsátással szemben az uniós joggal (ahol uniós jogszabályi rendelkezések vannak), és a nemzeti jogszabályokkal (ahol uniós rendelkezések nem lévén a nemzeti jogszabályok az irányadóak) összhangban illeti meg.

Ebben a körben nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy jelen esetben van uniós rendelkezés, többek között a már hivatkozott 30. cikk formájában. A hivatkozott cikk értelmezése során nem szabad figyelmen kívül hagyni továbbá a 30. cikkhez fűzött, az alperes által is hivatkozott magyarázatot, amely utal arra, hogy a 30. cikk a felülvizsgált Szociális Charta 24. cikkéből merít. A Szociális Charta 24. cikke vonatkozásában pedig a korábban már hivatkozott köztársasági elnöki előterjesztés részletes leírást ad.

g) A 2009. évi VI. törvénnyel kihirdetett Módosított Európai Szociális Charta 24. cikke kimondja:

„Annak érdekében, hogy biztosítsák a dolgozók védelemhez való jogának hatékony gyakorlását a foglalkoztatás megszűnése esetén, a Felek vállalják, hogy elismerik:

a) a dolgozók jogát ahhoz, hogy munkaviszonyukat ne lehessen megszüntetni tényleges ok nélkül, amely összefügg képességükkel, magatartásukkal, vagy a vállalkozás, létesítmény vagy szolgálat működési szükségleteivel;

b) azon dolgozók jogát a kártérítésre vagy megfelelő segítségre, akiknek a munkaviszonyát tényleges ok nélkül szüntették meg.

Ennek érdekében a Felek biztosítják, hogy annak a dolgozónak, aki szerint munkaviszonyát tényleges ok nélkül szüntették meg, joga van pártatlan testülethez fellebbezni.”

A hivatkozott törvény 1. § (2) bekezdése szerint Magyarország nem vállalt kötelezettséget a 24. cikk kötelező alkalmazására, azonban ennek ellenére a módosított Szociális Charta ezen cikke az Alapjogi Chartán keresztül a magyar jogrend részévé vált. Az Alapjogi Charta 30. cikkéhez fűzött magyarázat szerint ugyanis az Alapjogi Charta ezen cikke a felülvizsgált Szociális Charta 24. cikkéből merít.

Ennek alapján tehát megállapítható, hogy a jogellenes az a munkáltatói intézkedés, amely ellentétes az Európai Szociális Charta 24. cikkével, mivel az kimondja a védelemhez való jogot a munkaviszony tényleges ok nélküli megszüntetésével szemben.

Az Alapjogi Charta 52. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Európai Egyezményben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ezen utolsó mondat célja, hogy lehetőséget nyújtson az Uniónak a szélesebb körű védelem biztosítására. A Charta által nyújtott védelem szintje semmilyen esetben sem lehet alacsonyabb az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény által biztosított védelem szintjénél.

A strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bírósága a K.M.C. kontra Magyarország ügyben 19554/11. számú, 2012. július 10. napján meghozott ítéletében megállapította a magyar jogrendszer részét képező, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 04-én kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikke (1) bekezdésének a tisztességes eljárásra vonatkozó rendelkezésének Magyarország által történt megsértését. Az ítélet indokolásának az alapjául szolgáló tényállás megegyezik a panaszos beadványában előadott tényállással, amely szerint kormánytisztviselői jogviszonyát indokolás nélküli felmentéssel szüntették meg.

A bíróság a hivatkozott ítéletében ebben a körben kimondta, hogy az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdése a „bírósághoz való jogot” tartalmazza, amelynek egyik aspektusát a bírósághoz fordulás joga – azaz a polgári jogi ügyekben bírósági eljárás indításának a joga – képezi (ld. Golder v. the United Kingdom, 21 February 1975, § 36, Series A no. 18.). A bíróság kimondta, hogy ez a jog nem abszolút jog, hanem korlátozások alá vethető, a bíróságnak azonban arról kell meggyőződnie, hogy az alkalmazott korlátozások nem korlátozzák vagy csökkentik az egyén számára biztosított hozzáférést olyan módon vagy olyan mértékben, ami már a jog lényegét sérti. Nem felel meg továbbá a korlátozás az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésének, ha nem törvényes célt szolgál, és nem áll fenn ésszerű arányossági viszony az alkalmazott eszközök, valamint az elérni kívánt cél között (ld. Osman v. the United Kingdom, 28 October 1998, § 147, Reports of Judgements and Decisions 1998-VIII). A bíróság kimondta azt is, hogy feladata megbizonyosodni arról, hogy az Egyezményben részes államok részéről a bírósághoz fordulás jogának az igazságügyi rendszeren belüli biztosítására szolgáló eszközök megválasztása során a választott módszer összhangban áll-e a tisztességes eljárás követelményével. Ebben a vonatkozásban pedig kiemelte, hogy az Egyezmény célja nem teoretikus vagy illuzórikus, hanem gyakorlati és hatékony jogok biztosítása, a munkaügyi perindítás jogának a hazai jogban történő fenntartása pedig önmagában nem biztosítja a bírósághoz fordulás jogának hatékony voltát abban az esetben, ha ezt a lehetőséget minden tartalomtól, és így a siker minden reményétől megfosztják (ld. mutatis mutandis, Imbrioscia v. Switzerland, 24 November 1993, § 38, Series A no. 275.).

A bíróság ítéletében fenti indokok és tényállás alapján megállapította, hogy az elbocsájtott kormánytisztviselőnek – mint a felperesnek is – elvileg jogában állt az elbocsátás bíróság előtti megtámadása, mivel azonban a munkáltatónak az elbocsátás tekintetében nem állt fenn indokolási kötelezettsége, a bíróság elképzelhetetlennek találta, hogy az alperes munkáltató álláspontjának ismerete nélkül a kormánytisztviselő értelmes pert tudott volna indítani. A bíróság kifejtett álláspontja szerint ez a jogi konstelláció a lényegétől fosztja meg a kifogásolt kereseti jogot, azaz az ilyen korlátozott felülvizsgálat a **6. cikk 1. bekezdése alapján nem tekinthető hatékony bírósági felülvizsgálatnak.** Mindezek alapján a bíróság megállapította azt, hogy megsértették a kérelmező bírósághoz forduláshoz való jogát (ld. Obermeier v. Austria, 28 June 1990, § 70, Series A no. 179, és a contrario, A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italy, no. 43509/08, §§ 57-67, 27 September 2011.), azaz megsértették az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdését.

Mivel az általa előadott tényállás a hivatkozott ítélet alapjául szolgáló tényállással azonos, a felperes alappal úgy vélte, hogy esetében is megállapítható fentiek alapján a jogsértés, és annak ténye, hogy a vonatkozásában alkalmazott **Kjtj. 8. § (1) bekezdésének b) pontja ellentétes az uniós joggal valamint az nemzetközi szerződésbe is ütközik.**

A nemzeti bíróságnak az előtte folyó jogvitákban főszabály szerint a saját nemzeti jogszabályait kell alkalmaznia. Biztosítania kell azonban ezzel egyidejűleg az uniós jog

teljes érvényesülését, ami arra készítheti, hogy szükség esetén figyelmen kívül hagyja azt a nemzeti jogszabályt, amely ennek akadályát képezi, vagy úgy értelmezzen egy kizárólag a belső helyzetre kidolgozott nemzeti jogszabályt, hogy az alkalmazható legyen az adott határokon átnyúló tényállásra (Európai Unió Bíróságának C-253/00, C-443/03., C-256/09. számú határozatai).

Minden hatáskörében eljáró – nemzeti bíróságnak tagállami szervként – az EUSz. 4. cikkében előírt együttműködés elvének alkalmazásával – kötelessége az uniós jog teljes egészében történő alkalmazása és azon jogok védelme, amelyeket az a magánszemélyek számára biztosít, adott esetben eltekintve a nemzeti jog mindazon – akár az uniós szabálynál korábbi, akár annál későbbi – rendelkezéseinek alkalmazásától, amelyek esetlegesen ellentétesek azzal (Európai Unió Bíróságának 106/77., C-213/89. számú határozatai).

Az uniós jog természetében rejlő követelményekkel összeegyeztethetetlen valamely nemzeti jogrendszer minden olyan rendelkezése, illetve minden olyan jogalkotási, közigazgatási vagy bírósági gyakorlata, amely csökkentené az uniós jog hatékonyságát azáltal, hogy megfosztaná e jog alkalmazására hatáskörrel rendelkező bíróságot azon jogától, hogy már az alkalmazás időpontjában minden szükséges lépést megteheszen annak érdekében, hogy a közvetlenül hatályos uniós normák teljes hatékonyságának esetleges akadályát képező nemzeti jogszabályi rendelkezésektől eltekintsenek. Ilyen helyzet állna elő többek között akkor, ha az uniós jogi rendelkezés és a később elfogadott nemzeti törvény közötti ellentmondás esetén az összeütközés feloldása nem az uniós jog alkalmazására hivatott bíróság számára lenne fenntartva, hanem más, saját mérlegelési jogkörrel felruházott hatóság számára, még akkor is, ha az uniós jog teljes érvényesülésének ilyen akadályát csak átmeneti lenne (Európai Unió Bíróságának 106/77. számú határozata). Ezért a nemzeti szabály félre tételét a nemzeti bíróság anélkül teheti meg, hogy kérelmeznie vagy várnia kellene az uniós joggal ellentétes nemzeti jogalkotói, vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő megsemmisítésére.

Ezek a szabályok közvetlenül az uniós jogon alapuló, szükséges esetben *contra legem* nemzeti szabállyal szembeni jogalkalmazási lehetőséget teremtenek a jogalkalmazók számára. Az uniós jog elsődlegessége elvéből eredő követelményekkel való összeegyeztethetőség miatt ugyanis feltétel nélkül és haladéktalanul el kell tekinteni az uniós joggal ellentétes nemzeti szabályozás alkalmazásától. Az Európai Unió Bírósága már korábban kimondta, hogy valamely későbbi nemzeti jogi norma uniós joggal való összeegyeztethetlensége nem teszi azt nem létezővé. A nemzeti bíróságnak – amennyiben ilyen helyzettel szembesül – mellőznie kell e norma alkalmazását. A Lisszaboni Szerződéshez fűzött, az uniós jog elsőbbségéről szóló 17. számú nyilatkozatban deklarálták, hogy „az Európai Unió Bírósága állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően a Szerződések és a Szerződések alapján az Unió által elfogadott jogi aktusok az említett ítélkezési gyakorlat által megállapított feltételek szerint a tagállamok jogával szemben elsőbbséget (elsődlegességet) élveznek.”

Mindezek alapján a felperes álláspontja szerint az eljáró bíróságnak kötelezettsége volt az uniós joggal ellentétes, a felperes felmentése közlésekor hatályban volt Kjt. 8. § (1) b) pontjában szabályozott kormánytisztviselői jogviszony indokolás nélküli megszüntetésére vonatkozó nemzeti szabály félretétele, ugyanis az az Alapjogi Charta 30. és cikkébe ütközik. Mindezek miatt a másodfokú ítélet helyes jogi következtetéseket tartalmaz az uniós jogba ütközés vonatkozásában is.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtett álláspontja szerint fentiekből egyértelműen megállapítható az is, hogy a Charta olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyeknek a tagállamok is címzettjei, és amely rendelkezésekre a felperes a tagállami

bíróság előtt is közvetlenül hivatkozhat, és amely rendelkezéseket a tagállami bíróságnak is alkalmaznia kell az alperesi intézkedés jogszerűségének megítélése során.

Mivel a fent leírtakból egyértelműen megállapítható, hogy a peres felek jogi álláspontja alapvetően tér el a Charta megjelölt cikkeinek az értelmezése és hatálya vonatkozásában.

A felperes részletesen kifejtett jogi álláspontját támasztja alá az a tény is, hogy az adott közösségi norma alkalmazhatósága vonatkozásában még a Magyar Köztársaság elnöke is eltérő, a felperessel egyező álláspontot foglalt el.

Kiemelte azt, hogy a felperes korábbi keresetét, illetve fellebbezését alapvetően két okra alapozta, nevezetesen arra, hogy alperes intézkedése jog és rendeltetésellenes, továbbá az ellentétes a magyar jogrendszer részét képező az Európai Unió Magyarországon is kötelezően alkalmazandó jogával, valamint az nemzetközi szerződésbe ütközik.

Utalt arra is, hogy az uniós jognak megfelelés körében a felülvizsgálati kérelem tévesen értelmezte a felperes ügyében releváns uniós jogi rendelkezéseit. Rámutatott arra, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának alkalmazásáról szóló tájékoztató anyag, az uniós jog alkalmazása szempontjából NEM MINŐSÜL JOGFORRÁSNAK, ebből következően ítélet meghozatalának alapjául sem szolgálhat. Összegezve: a tájékoztatóban szereplő kijelentés – az EJEK K.M.C. kontra Magyarország ügyben hozott ítéletében részletesen kifejtett levezetés, valamint az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata alapján – kizárólag iránymutatásként szolgálhat és nem minősül jogforrásnak, ezért ítélet meghozatalának alapjául sem szolgálhat. Az Európai Unió joga szerint az csupán orientációs anyagnak minősül.

A felperes előterjesztett felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozott arra, hogy indokolás nélküli felmentése ellentétes az Európai Unió közvetlenül és kötelezően alkalmazandó jogával. Ebben saját indoklásként fenntartotta dr. Sólyom László köztársasági elnök úrnak az országgyűléshez intézett II-1/01948-4/2010. átiratában foglaltakat, melyben részletesen kifejti, hogy a Ktjt. 8. § (1) bekezdése miért ellentétes az Európai Unió jogából eredő Magyarország által az uniós jog által kötelezően vállalt kötelezettségekkel. A felperes fellebbezés kiegészítésében utalt a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bírósága a K.M.C. kontra Magyarország ügyben 19554/11 számú, 2012. július 10-én hozott és időközben jogerőre emelkedett Magyarországot elmarasztaló ítéletére is. A hivatkozott ítélet megállapította a magyar jogrendszer részét képező, az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt nemzetközi Egyezmény (EJEE) **6. cikkelyének tisztességes eljárásra vonatkozó rendelkezése Magyarország által történő megsértését. Ebből következően a Ktjt. 8. § (1) bekezdése egyértelműen és kétségek kizáróan nemzetközi szerződésbe is ütközik.**

Tekintettel arra, hogy az Európai Unió tagállamai – mint az EJEE-ben részes államok – kötelesek e nemzetközi szerződést betartani több következtetés is levonható. Indítványozta a felperes azt is, hogy a felülvizsgálati eljárásban a Kúria az alábbi végleges ítéletben kifejtett teljes érvrendszert és annak hivatkozásait az ítélet meghozatala során szíveskedjenek figyelembe venni. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának második szekciója által K.M.C. kontra Magyarország ügyben hozott egyhangú az I. pontban ismertetett ítélet alapján a munkáltató megsértette;

I. A 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, a magyar jogrendszer részét képező EJEE 6. cikkelyének 1. bekezdését, mivel a Ktjt. 8. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe

ütköző módon szabályozta a felperes felmentését, így a vele szemben fogatosított munkáltatói intézkedés nemzetközi szerződésbe ütköző módon szüntette meg kormánytisztviselői jogviszonyát.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága bírójának Pinto De Albuquerque úrnak az ítélethez csatolt párhuzamos véleményében foglaltak alapján;

II. A munkáltató a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének felperessel szemben történő alkalmazásával megsértette az 1976. évi 9. törvényerejű rendelettel kihirdetett Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 6. cikkét, valamint az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottságának a munkához való jogról szóló 18. sz. Általános Megjegyzést is, mivel vele szemben nemzetközi szerződésbe ütköző módon járt el.

Az EJEB ítéletével kapcsolatos jogi álláspontját a felperes ellenkérelme F/2. mellékletben tovább részletezte.

2.7. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmét a Kúria ítéletének meghozatalát megelőzően 2014. április 19-én kelt beadványában tovább pontosította, illetve **részletes indokolással ellátott indítványt tett a T. Alkotmánybíróság eljárásának Kúria által történő kezdeményezésére is.**

A felperes indítványának előzményeként utalt arra a tényre, hogy a fenti ügyben 2013. május 06-án a Kúria részére benyújtott felülvizsgálati ellenkérelmében és annak mellékleteiben részletesen kifejtette, hogy **a felperessel szemben alkalmazott alperesi munkáltatói intézkedés ellentétes az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (EJEE), melyet Magyarországon az 1993. évi XXXI. tv. hirdetett ki) 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel.**

A Ktjt. 8. § (1) bekezdésének jogellenességével kapcsolatban új fejleményként hivatkozott arra is, hogy Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének, valamint jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló két bírói kezdeményezés alapján a 98%-os különadó ügyében 2014. február 24-én III/1499/2013. ügyiratszámom határozatot hozott.

A hivatkozott AB határozat szerint a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja szerinti hatásköre. Az Alkotmánybíróságról szóló **2011. évi CLI. törvény** (a továbbiakban: **Abtv.**) **32. § (1) bekezdése** szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontjában foglalt hatáskörében a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközése vizsgálatát **az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi.**

Az **Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében a bíró** – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – **az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli.**

Az Alaptörvény O) cikkének (2) bekezdése szerint Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog

összhangját.

Mint arra a felperes ellenkérelmében is utalt rá az **Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB)** első esetben **a K.M.C. kontra Magyarország** ügyben a **Ktjt. 8. § (1)** bekezdése alapján 2010. szeptember 27-én indokolás nélkül felmentett volt kormánytisztviselő ügyében ítéletet hozott. A **19554/11 számú, 2012. július 10-én hozott elmarasztaló ítéletében** megállapította a magyar jogrendszer részét képező, **EJEE 6. cikkelyének tisztességes eljárásra vonatkozó rendelkezése Magyarország által történő megsértését.** Az **ítélet 2012. november 19-én véglegessé vált.**

Ezt követően az EJEB-a az **N.K.M. v Magyarország ügyben** 2013. november 26-án – lényegileg a hivatkozott fenti ügygel azonos tényállás mellett **73.743/11 ügyiratszám**on – szintén **Magyarországot elmarasztaló ítéletet hozott.** A hivatkozott határozatok véglegessé váltak.

A felperes utalt arra is, hogy a fenti ügyben **a kérelmező jogviszonyát a jelen perhez hasonlóan a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján indokolás nélküli felmentéssel szüntették meg, és az ítélet 8. pontja alapján megállapítható, hogy Magyarország nem is vitatta az EJEE 6. cikkének megsértését.**

Megemlítette továbbá azt is, hogy az EJEB előtt folyamatban lévő másik ügyben, **dr. Polgár Ákos kontra Magyarország** közötti **23.174/11** szám alatti eljárásban a kérelmező és Magyarország között **egyezség jött létre.**

Megállapítható, hogy a fenti ügyben a **Ktjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján indokolás nélkül elbocsátott kérelmezőt Magyarország kártérítésben részesítette, így az ügy végül egyezséggel zárult le.**

Az Egyezmény 6. Cikk 1. pontja szerint **„a Magas Szerződő Felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a Bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek”.**

Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk a (2) bekezdés f) pontjában foglalt hatáskörében – megemmisítheti a nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést, illetve sarkalatos törvényben meghatározott jogkövetkezményt állapít meg. Az Alaptörvénynek sem ez a szabálya, sem az Abtv. 32. § (2) bekezdése nem tesz különbséget a jogszabályok között abból a szempontból, hogy hatályban vannak-e az indítvány elbírálásakor, vagy csak alkalmazandók az állam szervei által.

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásokról szóló 2005. évi L. törvény 13. § (1) bekezdése alapján a nemzetközi szerződés értelmezése során az adott nemzetközi szerződéssel kapcsolatos jogviták eldöntésére joghatósággal rendelkező szerv döntéseit figyelembe kell venni.

A felperes utalt rá, hogy a bírói eljárásban egyébként is gyakran előfordulhat, hogy időközben hatályát veszített jogszabályt kell alkalmazni, amint az a jelen esetben is fennáll.

Az Alaptörvény O) cikk (2) bekezdése azt a kötelezettséget rója az államra, hogy nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítsa a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

Utalt arra is, hogy e rendelkezés megfelel az előző Alkotmány 7. § (1) bekezdésében foglalt szabálynak, ezért az **Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban foglaltakat irányadónak tekintette hivatkozott eljárása során.**

Az 7/2005. (III. 31.) AB határozatban a testület rámutatott arra, hogy a jogállamiság alkotmányos elve [Alkotmány 2. § (1) bekezdés, jelenleg: Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] jelenti egyrészt a jogalanyok belső jognak (az Alkotmánynak és az alkotmányos jogszabályoknak) való alávetettségét, másrészt a magyar állam által vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeknek való megfelelést. A jogállamiság tételéhez képest az Alkotmány 7. § (1) bekezdése speciális alkotmányos rendelkezés, amely a belső jogi rendelkezések és a vállalt nemzetközi kötelezettségek egymáshoz való viszonyát rendezi. A nemzetközi kötelezettségvállalás végrehajtása, (adott esetben a szükséges jogalkotási feladat teljesítése) a jogállamiságot, ezen belül a nemzetközi jogi kötelezettségek jóhiszemű teljesítését magába foglaló Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből, valamint a nemzetközi jog és belső jog összhangját megkövetelő 7. § (1) bekezdésből fakadó köteletség, amely attól a pillanattól fennáll, amikortól a nemzetközi szerződés (nemzetközi jogi értelemben) kötelezi Magyarországot. [ABH 2005, 83, 85–87.] [31]

A nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettség megszegése tehát nem csupán az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdésével, de a jogállamiságot biztosító B) cikk (1) bekezdésével is ellentétes. Figyelemmel arra, hogy jogszabály az Alaptörvénnyel nem lehet ellentétes [Alaptörvény T) cikk (3) bekezdés], a Q) cikk (2) bekezdésének, illetve a B) cikk (1) bekezdésének sérelme miatt a nemzetközi jogba ütköző belső jogszabályt főszabály szerint az Alkotmánybíróságnak meg kellene semmisítenie.

Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből egyebek között az következik, hogy a nemzetközi jog és magyar jog összhangjának biztosítása nemcsak jogalkotói feladat, hanem valamennyi állami szervnek kötelezettsége, amikor a jogszabályokat értelmeznie kell. Ez azt jelenti, hogy az alkalmazandó jogszabályt a nemzetközi jogra is figyelemmel, azzal összhangban kell értelmezni.

A jelen esetben nemzetközi bíróság által nemzetközi szerződésbe ütközővé nyilvánított nemzeti jogszabályról van szó, amelyet a törvény időközben történt hatályon kívül helyezése ellenére a folyamatban lévő bírósági ügyben alkalmazni kellene. Az Abtv. 42. § (1) bekezdésének a kötelező megsemmisítést előíró és az Abtv. 45. § (4) bekezdésének az alkalmazási tilalomra vonatkozó szabályai együttes értelmezése akkor nincs ellentétben a nemzetközi jog és a magyar jog összhangjának biztosítására vonatkozó kötelezettséggel, ha az Alkotmánybíróság a nemzetközi egyezménybe ütköző jogszabály alkalmazási tilalmát rendeli el a folyamatban lévő bírósági eljárásokban. Ennek hiányában Magyarország bíróságai arra kényszerülnének, hogy nemzetközi egyezménybe ütköző jogszabályt alkalmazzanak.

Ismételten utalt rá, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt arra, hogy felülvizsgálati ellenkérelmében részletesen ismertetett K.M.C. v. Magyarország ügyében hozott jogerős ítéletének 34. pontjában, hogy az Abh. érvrendszere továbbá az abban felhívott strasbourgi precedensei valóban egybevágóak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak is. Az Alkotmánybíróság már lassan tíz éve kimondta, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.]

Jelen perben tehát a felperes álláspontja szerint a Kúria azzal a helyzettel szembesült, hogy a jelen esetben a pozitív magyar jog ellentétes a vonatkozó nemzetközi jogi [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és vegyes

rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elvével] és az Európai Unió jogrendszerével [az Alaptörvény E) cikke értelmében] is, ráadásul az a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében jelen munkaügyi perben esetben sem egyeztethető össze.

Hangsúlyozandó, bár jóllehet az EJEB előtti eljárásokban a magyar állam volt a közvetlenül elmarasztalt fél, ugyanakkor nyilván elmarasztaltnak minősülnek a magyar állam azon közigazgatási és egyéb jogalkalmazó szervei, melyek a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes magyar jogszabály hatályosulásában közreműködtek.

A jogalkalmazó az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése szerinti kötelezettségét, akkor tudja teljesíteni, amennyiben a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes azonos vagy alacsonyabb szintű magyar jogszabályt a jogalkalmazás során „félre teszi”, figyelmen kívül hagyja.

Ezzel kapcsolatban utalt arra is, hogy a szakirodalom alapján a nemzetközi jogforrás – kihirdetési formájától függetlenül – felette áll a hazai jogforrásoknak, az Alaptörvényt kivéve¹. (dr. Patyi András és dr. Varga Zs. András)

Ebből következően álláspontja szerint a felperes ügyében eljáró Fővárosi Törvényszék a lex superior derogat legi inferiori (a magasabb szintű jogszabály lerontja az alacsonyabb szintű jogszabályt) általános jogelv alapján eljárása során magasabb szintű EJEE-ben biztosított alapvető emberi jogai felperes részére történő biztosításának nemzetközi szerződésben vállalt, továbbá az Alaptörvényben is biztosított kötelezettségére is figyelemmel az Alkotmánybíróság 34/2012. (VII. 17.) AB határozatában biztosított mérlegelési jogköre alapján hozott határozatával jogszerűen hozta meg ítéletét a felperes keresetére vonatkozóan.

Tekintettel a fentiekre kérte a jogerős ítélet hatályában történő fenntartásával, az alperes felülvizsgálati kérelmének elutasítását, továbbá az alperes perköltségben történő marasztalását.

A Kúria ítélete

2.8. Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Mfv. I. 10.087/2014/7. számon a Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 637.399/2012/5. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezte, és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 3. M. 4312/2010/21. számú ítéletének helybenhagyásával a **felperes keresetét elutasította.** (K/4. melléklet)

Álláspontja szerint az alperes felülvizsgálati kérelmében kifejezetten megjelölte, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság mely jogszabályokat sértette meg, ezért a Pp. 272. § (2) bekezdésére vonatkozó felperesi ellenkérelem alaptalan.

Ítéletében kifejtette a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati eljárásban olyan jogkérdésekről dönthet, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt, továbbá a felülvizsgálati eljárás kereteit – az adott esetben csatlakozó felülvizsgálati kérelem hiányában – a felülvizsgálati kérelem tartalma határozza meg. Ebből következően

¹ lásd. Patyi András és Varga Zs. András által írt „Általános Közigazgatási Jog c. egyetemi tankönyv 2012, 98. oldalát

a Kúria nem vehette figyelembe a felülvizsgálati ellenkérelemben megjelölt, a rendkívüli jogorvoslattal támadott jogerős közbenső ítéletben nem vizsgált jogszabályok esetleges megsértését.

A Kúria ítéletében utalt arra is, hogy az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú ügyben meghozott határozata alapján a kormánytisztviselők indokolás nélküli felmentésével kapcsolatos jogkérdés nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, mivel a Ktjt. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. A Kúria ítélete szerint az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy az Alapjogi Charta megsértését a másodfokú bíróság jogszabálysértően állapította meg.

A Kúria ítélete alapján a 2009. évi VI. tv. 1. § (2) bekezdésébe ütközően jutott a törvényszék arra a következtetésre, hogy az alperes eljárása megsértette a Módosított Európai Szociális Charta 24. cikkét, mivel e cikk alkalmazására Magyarország nem vállalt kötelezettséget. A Kúria álláspontja szerint az alperes arra is helyesen hivatkozott. Hogy a Szociális Charta nem része az uniós jognak, hanem a 2009. évi VI. törvénnyel kihirdetett nemzetközi egyezménynek minősül.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú végzéséből következően – mivel a perbeli esetben nem az Unió jogának végrehajtása történik – a másodfokú bíróság tévesen érvelt arról, hogy a felperes felmentése azért is az uniós jogba ütközött, mert az Alapjogi Charta és a Szociális Chartára a K.M.C. kontra Magyarország ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága is hivatkozott ítéletének indokolása során.

A Kúria ítélete alapján az alperes a felülvizsgálati kérelmében helyesen érvelt azzal, hogy a K.M.C. kontra Magyarország ügyben meghozott ítélet nem az Alapjogi Charta és a Szociális Charta, hanem az EJEE 6. cikk (1) bekezdésének megsértését állapította meg, ezért a másodfokú bíróság közbenső ítéletének jogi okfejtése téves.

A felperes felülvizsgálati kérelemmel, csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel a másodfokú bíróság közbenső ítéletének ezt a jogi érvelését nem támadta, így nem sérelmezte, hogy a bíróság a fellebbezését erre vonatkozóan nem bírálta el. Emiatt a Pp. 275. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a Kúria nem bírálhatta el, hogy az alperes intézkedése (felmentése) a EJEE-be ütközik-e.

A Kúria ítélete alapján a Ktjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjának jogellenes alkalmazását a nemzeti jog alapján kell vizsgálni. A másodfokú bíróság az alperes felmentéséről szóló intézkedését az régi Mt. 4. §-ába ütköző rendeltetésellenes joggyakorlás miatt találta jogellenesnek.

A Kúria ítélete alapján az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II. 18.) AB határozatában – a Ktjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjának alkotmányellenességét vizsgálta, a jogellenességet megállapítva azt a jövőre nézve (2011. május 31-ei hatállyal) megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság tehát – miként arra az alperes a felülvizsgálati kérelmében helytállóan hivatkozott – az Országgyűlés által alkotott törvényt minősítette alkotmányellenesnek. Az Alkotmánybíróság a 34/2012. (VII. 17.) AB határozatában, amelyet bírói kezdeményezések tárgyában hozott meg, megállapította, hogy a Ktjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjának alkotmányellenességét az Alkotmány olyan rendelkezései alapján állapította meg, amelyeket az Alaptörvény tartalmilag azonos formában foglal magában, ezért az Alaptörvény-ellenesség vizsgálata szükségtelen, másrészt kimondta, hogy 2011. május 31-e előtt a megsemmisített jogszabályt alkalmazni

kell: „*A pro futuro megsemmisítés azonban az alaptörvény-ellenes jogszabály határozott idejű alkalmazás lehetőségével és egyben kötelezettségével jár mindenki számára*”.

A Kúria ítélete alapján az alperes a felülvizsgálati kérelemben helyesen hivatkozott arra is, hogy a másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság 34/2012. (VII. 17.) AB határozata utolsó bekezdését helytelenül értelmezte. A határozat azt tartalmazza, hogy a bíróságoknak arra van joguk, hogy a perben önállóan értékeljék azt a tényt, hogy a felmentés közlésekor a 8/2011. (II. 18.) AB határozatot már kihirdették. A jogerős közbenső ítélet indokolása összefoglalóan azt tartalmazza, hogy a jövőre nézve megsemmisített, de a közléskor még hatályos jogszabály alkalmazása, vagyis az alperes részéről a jog gyakorlása önmagában rendeltetésellenességet alapoz meg. [régi Mt. 4. § (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság határozatának szövegezéséből: „tény önálló értékelése” nem vonható le következtetés arról, hogy az alperes eljárása rendeltetésellenes lenne.

A Kúria ítéletének indokolása szerint az MK. 95. számú állásfoglalás IV. pontja szerint a rendeltetésellenesség akkor állapítható meg, ha a körülmények arra mutatnak, hogy a jog gyakorlása az régi Mt. 4. § (2) bekezdésében megjelölt, nem taxatív felsorolásnak minősülő jogellenes célok elérésére irányult. Az állásfoglalás indokolásából megállapíthatóan azonban a rendeltetésellenességet megállapító tényeket bizonyítani kell. Ezért a másodfokú bíróság – további bizonyítás lefolytatása nélkül – megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy az alperes önmagában az Alkotmánybíróság határozatai szerint még alkalmazható jogszabály alkalmazásával rendeltetésellenesen járt el. [Pp. 260. § (1) bekezdés].

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 637.399/2012/5. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezte és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 3. M. 4312/2010/21. számú ítéletét helybenhagyta a Pp. 275. §-nak (4) bekezdése alapján.

III.

Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései

Az Alkotmánybíróság

24. cikk (2) bekezdés

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;

f) vizsgálja a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközését.

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

T) cikk

(3) Jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.

Q cikk
(2-3) bekezdés

Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

XII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

XXIII. cikk

(8) Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen. Törvény határozza meg azokat a közhivatalokat, amelyeket párt tagja vagy tisztségviselője nem tölthet be.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, **erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.**

IV.

A Kúria ítéletének Alaptörvénybe ütközésének a kérdése. Az Alkotmánybíróság kifogásolt jogszabályi rendelkezés ügyében hozott határozatainak értelmezése

4.1.1. Az Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozatával (a továbbiakban: Abh.) a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (a továbbiakban: Ktjt.) 8. § (1) bekezdését 2011. május 31-i hatállyal megsemmisítette. Az AB határozatában megállapította, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyok indokolás nélküli megszüntetése **súlyosan Alkotmány ellenes** mivel **sérti a jogállamiság elvét, a munkához való jogot, a közhivatal viseléséhez való jogot, a bírói jogvédelemhez** (és ezen belül a hatékony jogvédelemhez) való jogot, valamint **az emberi méltósághoz való jogot**. Anélkül, hogy részletesen belemennék a döntés taglalásába az AB határozat alapján megállapítható, hogy a **Ktjt. 8. § (1) bekezdése álláspontunk szerint meghozatala időpontjától kezdve Alkotmány illetve 2012. január 01-től Alaptörvény ellenesnek minősült.** Az említett szakasz megsérti a határozat meghozatalakor hatályos 1949. évi XX. törvény az Alkotmány (a továbbiakban: Alk.) 2. § (1) bek. foglalt jogállamiság elvét, az Alk. 70/B. § (1) bek. biztosított a munkához való jogot, az Alk. 70. § (6) bek. biztosított a közhivatal viseléséhez való jogot és az Alk. 57. § (1) bek. biztosított bírósághoz fordulás jogát, illetve az Alk. 54. § (1) bek. biztosított az emberi méltósághoz való jogot is. Az Alkotmánybíróság a döntés meghozatalakor még hatályos az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. tv. (Abtv.) 43. § (4) bek. alapján a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének rendelkezéseit pro futuro, azaz a jövőre nézve semmisítette meg azért, mert a kihirdetés napján történő hatályvesztés esetén a kormánytisztviselői jogviszony lemondással vagy felmentéssel való megszüntetése szabályozatlan maradt volna. Az **AB tehát kizárólag a „jogbiztonság” elvére figyelemmel semmisítette meg a jövőre nézve a** kérdéses jogszabályi rendelkezést. Az Abh. többségi indokolásából arra lehet következtetni, hogy milyen értelem (funkció) tulajdonítható az Abh.-ban kimondott megsemmisítés *pro futuro* hatályának: „Az Alkotmánybíróság e határozatában a Ktjt. 8. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján a kormánytisztviselők **indokolás nélküli felmentésének alkotmányellenességét állapította meg**, a kormánytisztviselő indokolás nélküli lemondásának alkotmányosságát nem vizsgálta. Mivel az „indokolás nélkül megszüntetheti” szövegrész egyaránt vonatkozik a kormánytisztviselő lemondására és munkáltató által történő felmentésére is, a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének *megfogalmazása nem teszi lehetővé kizárólag az alkotmányellenesnek ítélt rendelkezés megsemmisítését*, ezért az Alkotmánybíróság az egész 8. § (1) bekezdést megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság a megsemmisítés időpontjának meghatározása során figyelemmel volt arra, hogy mivel a Ktjt. 10. § (1) bekezdése alapján a kormánytisztviselői jogviszonyokban a Ktv.-nek a köztisztviselő lemondására és felmentésére vonatkozó 16–17. §-ai nem alkalmazandók, a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének megsemmisítése következtében a kormánytisztviselői jogviszony lemondással és felmentéssel való megszüntetése

szabályozatlanul marad. *Időt kívánt biztosítani a jogalkotónak az Alkotmánynak megfelelő szabályok megalkotására*, ezért a Kjtj. 8. § (1) bekezdését a jövőre nézve úgy semmisítette meg, hogy az 2011. május 31-én veszti hatályát.” (ABH 2011, 49, 83–84.)

A megsemmisített rendelkezés tehát – kodifikációs szempontból elválaszthatatlanul – két normát is magában foglalt: egyrészt, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyt a kormánytisztviselő lemondással indokolás nélkül megszüntetheti (ez a szabály nem volt alkotmányellenes); másrészt, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyt a munkáltató felmentéssel indokolás nélkül megszüntetheti (ez utóbbi szabály alkotmányellenessége megállapítást nyert). Az Alkotmánybíróság a *pro futuro* megsemmisítéssel mindenképpen fenntartotta annak a lehetőségét, hogy a kormánytisztviselő lemondással az új szabályozás megalkotásáig is alkotmányosan megszüntethesse indokolás nélkül a kormánytisztviselői jogviszonyt – ez önmagában értelmet ad a megsemmisítés jövőbeli hatályának.

Magyarország Alaptörvényének 28. cikke a bíróságok jogalkalmazó tevékenységére vonatkozóan az alábbiak szerint rendelkezik: „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

A felperessel szemben alkalmazott Alkotmányellenes rendelkezések Magyarország 2012. január 01-én hatályba lépett Alaptörvényének alábbi rendelkezését is sértik, mely szerint;

A felmentés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét, mivel az indokolási kötelezettség hiánya veszélyezteti a közigazgatási döntések pártpolitikai semlegességét, befolyástól való függetlenségét, pártatlanságát és törvényességét. Ezért a döntés nem felel meg a közigazgatás – jogállamiságból fakadó – törvény alá rendeltsége követelményének sem.

Az indokolás nélküli felmentés sérti továbbá az Alaptörvény XII. cikkében foglalt munkához való jogot is, mivel az indokolási kötelezettség a felmentés kapcsán az alapjog érvényesülését biztosító, elengedhetetlen garancia.

Az indokolás nélküli felmentés a közhivatal viseléséhez való jogot is sérti, melyet az Alaptörvény XXIII. cikkének (8) bekezdése tartalmaz. *Ezen alapjog érvényesülése ugyanis kizárja, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója szabadon és korlátlanul dönthessen felmentésről.* Az indokolás nélküli felmentés aránytalanul korlátozta ezen alapjogot.

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt bírói jogvédelemhez való jog is sérelmet szenved. Így a perbe vitt jogok a bíróság által nem kerülhetnek érdemben elbírálásra, mivel munkáltatói indokolás hiányában, az ügyben eljáró Bíróság érdemben nem vizsgálhatja a felmentéshez vezető indokokat.

Végül az indokolás nélküli felmondás sérti az emberi méltósághoz való jogot is az Alaptörvény II. cikke alapján. Az indokolás nélkül történő felmentés következtében a sérelmet szenvedett fél, *teljességgel ki van szolgáltatva a munkáltató egyoldalú, önkényes döntésének*, amely döntés – kiszámíthatatlansága folytán – *alapvetően veszélyezteti létfenntartását is.*

A fenti indokoláson túlmenően hivatkozunk az Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) számú AB határozat indokolásának IV. pontjában foglaltakra, mely részletesen kifejtette a fentiekben vázolt alkotmányellenesség indokait is.

Nem vitatható, hogy a felperes vonatkozásában az alperesi munkáltató olyan jogszabályt alkalmazott, melynek alkotmányosságáról az Alkotmánybíróság ügyfelem felmentését követően döntött – azt alkotmányellenesnek nyilvánította, ugyanakkor a kormánytisztviselők esetében azt az alábbiakban részletezendő okból 2011. május 31-éig a magyar jogrendszerben tartotta. A kérdés az említett bírósági eljárások kereteiben csak az volt, hogy lehetséges-e egy alaptörvény-ellenes normán alapuló bírósági határozat alkotmányos az AB szerint, vagy sem.

A válaszuk általánosságban is egyértelmű nem, de különösen az a AB által a pro futuro megsemmisítés indokaira.

Mint az fentebb vázlatosan bemutatásra került, az Alkotmánybíróság négy alkotmányos jog megsértése miatt semmisítette meg a Kjt. 8. § (1) bekezdését: a munkához való jog, a közhivatal viseléséhez való jog, az emberi méltósághoz való jog, valamint a bírói jogvédelemhez való jog sérelme okán, melyhez még hozzájött a jogállamiság elvének sérelme is. Az összes indok a **MUNKÁLTATÓ alkotmányellenes felmondását mutatta ki**, az Alkotmánybíróság a munkavállaló (kormánytisztviselő) indokolás nélküli felmondásának jogával nem foglalkozott, az tehát alkotmányosnak minősül.

A pro futuro megsemmisítés indoka az volt, hogy az egyébként alkotmányos munkavállalói oldal jogát képező indokolás nélküli lemondás nem kerüljön ki a jogrendszerből a munkáltatói indokolás nélküli felmondással együtt, mely **utóbbi jogintézmény viszont súlyosan Alkotmány – illetve 2012. január 01-től kezdődően – Alaptörvény ellenes.**

Ebből következően sokan úgy vélték, hogy egy nyilvánvalóan alkotmányellenes normára hivatkozva nem lehet az Alaptörvénnyel összeegyeztethető módon bírói döntést alapozni, hiszen annak **indirekt alkalmazási tilalma** már magából a vonatkozó alkotmánybírósági határozatból is kényszerítően következik.

Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogsérelem kiküszöbölésének lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. Ennek feltétele az, hogy a jogorvoslati fórum az érvényesített jogokat és kötelezettségeket érdemben elbírálhassa, vagyis az alkalmazandó jogszabálynak az elbírálnak szemponkjából megfelelő mércét, vagy szempontot kell tartalmaznia, melyek alapján a bíróság az állított jogsérelem fenn álltát vagy hiányát megállapíthatja. Ennek a követelménynek a Kjt. hivatkozott rendelkezése nem tett eleget.

4.1.2. A 35/2011. (V. 6.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként állapította meg, hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el. Az Alkotmánybíróság kimondta: amennyiben a bíró az előtte folyamatban lévő perben alkalmazandó jog alkotmányellenességét észleli – az alkotmányellenes jogszabály mellőzésére vonatkozó hatásköre hiányában –, **az Abtv. alapján köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni**. Megjegyzem, hogy az Alkotmánybíróság az ABh2. meghozatala előtt, korábban még a 1813/B/2010. sz. AB végzésben (ABH 2011, 2936.) más álláspontot képviselt és úgy érvelt, hogy amikor egy alkotmányellenes jogszabály hatályvesztését a jövőben meghatározott időpontban jelöli meg, akkor lényegében maga terjeszti ki az alkotmányellenes jogszabály alkalmazásának

időtartamát, „előírja a bíró számára az alkotmányellenes jogszabály alkalmazását”.

Az Alkotmánybíróság az Abh2-ben foglaltak alapján számos munkaügyi bíró úgy ítélte meg, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: új Abtv.) 25. § alapján az előttük folyamatban lévő munkaügyi perekben eljárásukat fel kell függeszteniük, és az Alkotmánybírósághoz kell fordulniuk, kérve a Kjt. – 8/2011. (II. 18.) számú AB határozatával alkotmányellenessé minősített és megsemmisített – 8. § (1) bekezdés b) pontja említett ügyekre történő alkalmazhatóságának kizárását (alkalmazási tilalom).

Ennek alapja az volt, hogy az Alkotmánybíróság fenti határozatában az alábbiakat mondta ki:

„Az Alkotmánybíróság megállapítja: alkotmányos követelmény, hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el. Amennyiben a bíró az előtte folyamatban lévő perben alkalmazandó jog alkotmányellenességét észleli – az alkotmányellenes jogszabály mellőzésére vonatkozó hatásköre hiányában – az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. § (1) bekezdése alapján köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni.”

Az Alkotmánybíróság határozatában kimondta, hogy a „sorozatperekben” az alkalmazandó jogszabály alkotmányellenességét észlelő bírónak részben eljárási, részben pedig hatásköri szabályok miatt minden előtte folyó perben indítványoznia kell az alkotmányossági kontrollt. Álláspontunk szerint a Polgári Perrendtartás tárgyalás felfüggesztésére vonatkozó rendelkezéseinek hiányosságai miatt a bírónak a sorozatperek esetében – így a kormánytisztviselői jogviszonyok alkotmányellenes módon indoklás nélkül történő megszüntetése vonatkozásában folyamatban lévő – valamennyi eljárást fel kellett volna függeszteniük és meg kellett volna küldeniük az Alkotmánybíróságnak ahhoz, hogy azok alkotmányosságáról a testület állást foglalhasson és annak a bíróságok érvényt tudjanak szerezni.

Az Alkotmánybíróság szerepe kapcsán az AB kifejtette azt is, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányos rendeletetése az Alkotmány értelmezésén keresztül annak védelme, az Alkotmány rendelkezéseinek érvényre juttatása, akár egyedi jogvitákban is. Alkotmányos és ezért alkalmazandó jogszabály az, amely összhangban van az Alkotmány rendelkezéseivel, tartalmával.

Az Alkotmánybíróság alkotmányvédelmi feladatának egyik lényeges célja az a követelmény, hogy alkotmányellenes norma ne érvényesülhessen a jogrendben. Az Alkotmánybíróság 152/B/2009. szám alatti említett határozatában a bírói felfüggesztés és Alkotmánybírósághoz fordulás kapcsán megállapította, hogy e szabály a bírósági szervezeti hierarchiától független eszköz minden bíró kezében, amennyiben az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alkotmányossága tekintetében aggálya támad. A bíró számára adott törvényes eszköz kettős természetű, mivel részben eljárási szabály, részben pedig a konkrét normakontroll egyik formáját rögzítő hatásköri szabály. Az Alkotmány 50. § (3) bekezdésére hivatkozva rögzítette azt is, hogy a bírák értelemszerűen – alkotmányossági aggály megfogalmazása és az alkotmánybírósági vizsgálat lefolytatásának eredményeként – csak az Alkotmánnyal összhangban lévő törvényeknek vannak alárendelve. Az Alkotmánybíróság 42/2005. (XI. 14.) AB határozatában kifejezetten nyomatékosította azt is, hogy az Abtv. 38. § (1) bekezdésébe foglalt, az alkotmánybírósági eljárás megindítására irányuló bírói kezdeményezés – az ítélezésben megnyilvánuló – bírói függetlenség részeként értelmezendő. (ABH 2005, 504, 514-515.).

Az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy *amennyiben az Alkotmánybíróság el kívánja látni alkotmányvédelmi – és az egyéni jogvédelmet szükségképpen érintő – feladatát, úgy a peres eljárásokban alkalmazandó, illetve az elbírálás idején már nem hatályos jogszabályok esetében sem engedheti alkotmányellenes normák érvényre juttatását.* Az Alkotmánybíróság kontrollját tehát a jogalkotó hatályon kívül helyező aktusát „túlélő”, alkotmányellenes jogszabály sem kerülheti el. Eljárása során két kérdést kell tisztáznia: a **bírói kezdeményezésben citált jog alkotmányosságát** (ez jelen ügyekben már nem kérdés) és **perbeli alkalmazhatóságát**. Az Alkotmánybíróság ilyenkor részben alkotmányvédelmi feladatát gyakorolja, részben viszont – a jogbiztonság keretei között, közvetetten – **az egyén (jog) védelmére** siet.

Mindez a bírósági jogalkalmazás oldaláról is megközelíthető: az Alkotmánybírósághoz forduló bíró a felperes felmentésekor hatályos Alkotmány 50. § (1) bekezdéséből eredő kötelezettsége alapján a jogvitában érintett felek egyéni jogainak védelmében járt el, de ezt az alkotmányos kötelezettségét csak az Alkotmánybíróság érdemi döntése alapján teljesítheti. Az Alkotmánybíróság érdemi döntésének hiányában a jogvédelem ezen módja – adott esetben formai okokból – elmaradt. Így a bíró nem tud eleget tenni alkotmányos kötelezettségének.

A 2012. január 1-jén hatályba lépett új Abtv. 25. §-a kifejezetten rögzítette, hogy **a bíró abban az esetben is kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.** Az Abtv. 25. §-hoz fűzött indokolásból kiderül, hogy a szabályozás célja az Abh2.-ben kimondott koncepció – „hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el” – érvényesítése volt: „E hatáskör kapcsán fontos az alkalmazási tilalom szabályozása, egyrészt az indítvány tárgya, másrészt a jogkövetkezmények tekintetében. Eszerint bíró nem csak a jogszabály megsemmisítése érdekében fordulhat az AB-hoz, de a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – ha azt az AB már nem mondta ki a megsemmisítő határozatában. A 35/2011. (V. 6.) AB határozat szól az alkalmazási tilalom tekintetében kialakított gyakorlatról, melynek e törvény megfelel.”

Álláspontom szerint felperes ügyében eljáró **Kúria az Abtv. bírói kezdeményezésre vonatkozó szabályozásának a változását az ügy eldöntése során kellő súllyal kellett volna, hogy figyelembe vegye** mivel a 1275/B/2009. és 1813/B/2010. AB végzésben foglalt megállapítások – az új Abtv. 25. §-a által tartalmilag felülírt – megfontolásokra **hivatkozással a felperes munkaügyi perben álláspontunk szerint már nem voltak alkalmazhatóak.**

A Kúria álláspontja szerint: „A pro futuro megsemmisítés azonban az alaptörvény-ellenes jogszabály határozott idejű alkalmazás lehetőségével és egyben kötelezettségével jár mindenki számára”(Lásd; Kúria Mfv. I. 10.087/2014/7. sz. ítéletének 9. oldalán a második bekezdés vége)

Ebből következően a Kúria Ítélete súlyosan alapjog sértő döntést tartalmaz, továbbá nemzetközi szerződésbe is ütköző nemzeti jogszabályon alapul.

Ügyfelemmel szemben alkalmazott munkáltatói intézkedéssel alkotmányjogi szempontból, több okból sem lehet egyetérteni. Egyrészt, **utólagos absztrakt normakontroll eljárás keretében megállapított alkotmányellenesség esetén konkrét alkalmazási tilalom**

kimondására – egyedi ügy hiányában – az Abh.-ban korábban fogalmilag nem kerülhetett sor.

Másrészt, az Abh.-ban *általános* alkalmazási tilalom kimondására sem kerülhetett sor, mivel ezt a lehetőséget a régi Abtv. kifejezetten még nem tartalmazta, az Alkotmánybíróság pedig értelmezés útján csak később, éppen az Abh2.-ben alakította ki. Így – „ítélt dolognak” minősítve – azon az alapon megtagadni egy későbbi, konkrét ügyben az alkalmazási tilalom kimondásának kezdeményezését, mert az első (utólagos normakontroll) ügyben erre nem került sor, olyan lehetetlen feltétel elé állítja a felperest, amely a jogsérelem orvoslásának szempontjával teljesen ellentétes.

A Kúriának ebből következően, illetőleg a későbbiekben részletesen kifejtett nemzetközi szerződésbe ütközés vonatkozásában ismételten lehetősége – és egyben mint végső bírói fórumnak – kötelessége is lett volna a felperes ügyében a Ktjt. 8. § (1) bekezdése alkalmazásának kizárását kezdeményezni új Abtv. 25. §-a illetve a 32. § (1) bekezdése alapján egyaránt, amely éppen az ilyen esetek megoldását is célozta:

„[a bíró] a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – ha azt az AB már nem mondta ki a megsemmisítő határozatában”. Ha tehát az Alkotmánybíróság egy ügyben – például az eljárás *absztrakt* jellege miatt – nem mondja ki az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának tilalmát, az nem jelenti azt, hogy utóbb konkrét ügyben (bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz alapján) ne rendelkezhetne róla.

Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság a Ktjt. 8. § (1) bekezdését – többek között – azért is ítélte alkotmányellenesnek, mert álláspontja szerint a törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt megillető bírói jogvédelemhez való jogot. Az Abh. szerint „az indokolási kötelezettség hiánya miatt és a felmentés jogszerűségének elbírálásához szempontot adó szabályok hiányában, jelentősen leszűkült azoknak az eseteknek a köre (a felmentő határozat semmissége, a felmentési tilalomba ütközés, egyenlő bánásmód megsértése, rendeltetésellenes joggyakorlás), amikor a kormánytisztviselő a *siker reményében* fordulhat a bírósághoz, a bíróság a felmentés jogszerűségét érdemben el tudja bírálni.” „A felmentés feltételeit szabályozó jogszabályi rendelkezések, azaz a munkáltatót megillető felmentési jog rendeltetése törvényi meghatározásának hiányában gyakorlatilag nem, vagy csak nehezen bizonyítható, hogy a munkáltató jogellenesen döntött, felmentési joga gyakorlása során ellentétbe került a jog rendeltetésével, a jog által szolgálni hivatott céllal.

Az érdemi bírói jogvédelem lehetőségének ez a korlátozása nem nyújt valódi, hatékony jogvédelmet a munkáltató visszaélészerű, önkényes döntésével szemben.”

Az új Abtv. 25. §-a kifejezetten rögzítette, hogy a bíró abban az esetben is kezdeményezheti az Alkotmánybíróságnál az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha Alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. A szabályozási koncepció szerint; „A bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el” – érvényesítése volt: „E hatáskör kapcsán fontos az alkalmazási tilalom szabályozása, egyrészt az indítvány tárgya, másrészt a jogkövetkezmények tekintetében. Eszerint a bíró nem csak a jogszabály megsemmisítése érdekében fordulhat az AB-hoz, de a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon

alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt ha azt az AB már nem mondta ki azt megsemmisítő határozatában.”

Az említett ügyekben a munkáltatói intézkedés meghozatalát megelőzően illetve azt követően megsemmisített **jogszabály alkalmazása súlyos alkotmányossági aggályokat vetett fel, ezért az ügyekben eljáró Munkaügyi Bíróságok egy része úgy ítélte meg, hogy az ebből fakadó disszonanciát kizárólag az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésével oldhatják fel.**

4.1.3. Az Alkotmánybíróság (AB) teljes ülése 2012. július 16-án hozott **34/2012. (VII. 17.) AB** határozatával – AB ügyszám: III/505/2012. – (a továbbiakban: **Abh3**) döntött a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (Kjt.) 8. § (1) bekezdés b) pontja, alapján indokolás nélkül felmentett kormánytisztviselők folyamatban lévő munkaügyi pereiben való alkalmazhatósága kérdésében. Az AB határozatában tehát a 2011. február 18-án alkotmányellenesnek minősített, hivatkozott jogszabályi rendelkezések bírósági eljárásban történő alkalmazhatóságának kérdéséről döntött. A munkaügyi bíróságok közül az első fokon eljáró, Budapest Környéki Munkaügyi Bíróság, a Debreceni Munkaügyi Bíróság, a Fővárosi Munkaügyi Bíróság, a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság, a Szegedi Munkaügyi Bíróság, a Szekszárdi Munkaügyi Bíróság, a Szolnoki Munkaügyi Bíróság, a Tatabányai Munkaügyi Bíróság, valamint a másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék bírái közül néhányan – a kormánytisztviselők ügyeiben 47 ügyben – indítványozták azt, hogy az AB az előttük folyamatban lévő peres eljárásokban zárja ki a már alkotmányellenesnek minősített jogszabályi rendelkezések alkalmazását. Az indítványozó munkaügyi bírók erre irányuló indítványaikat elsősorban az alaphatározatok szerint sérült alkotmányos rendelkezéseknek megfelelő alaptörvényi rendelkezésekre (a közhivatal viseléséhez fűződő alapjog, a jogállamiság, a hatékony bírói védelemhez fűződő alapjog és az emberi méltóság sérelme) alapozták.

Az Alkotmánybíróság a munkaügyi bírák indítványát mind a kormánytisztviselők ügyeiben egy eljárásban egyesítve, azokat lényegében azonos indokok alapján elutasította.

Az alkotmánybírói megsemmisítés joghatása beálltának (a jogszabály hatályvesztésének) az időpontja – tehát adott esetben a *pro futuro* megsemmisítés ténye – az alkalmazási tilalom konkrét ügyekben történő utólagos elrendelése szempontjából az Abtv. alapján önmagában nem döntő jelentőségű. Ilyen esetben is minden egyes ügyben egyedileg indokolt annak vizsgálata, hogy mi volt az indoka a megsemmisítés jövőbeli időpontjának, és ehhez képest az Alaptörvény védelme, a jobbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja-e, hogy az Alkotmánybíróság a megsemmisítésről szóló határozatának közzététele és a jogszabály hatályvesztése közötti alkalmazása vonatkozásában utóbb a konkrét ügyben tilalmat rendeljen el.

Az **Abh3. többségi indokolása ugyanakkor rámutatott, hogy „az imént írtak nem érintik az egyedi ügyet elbíráló – közte a kezdeményező – bíróságok jogát arra, hogy a Kjt. már alkotmányellenessé nyilvánított, de még hatályos 8. § (1) bekezdése alapján felmondással megszüntetett köztisztviselői jogviszonyról szóló perben önállóan értékeljék a felmondás jogszerűsége megítélésakor a tényt, hogy a felmondáskor a felmondásra jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság már megállapította”.** (Indokolás 55. pontja)

Elemelve az AB hivatkozott határozatát megállapítható, hogy – az Alaptörvény vonatkozó szabályait tartalmilag azonosnak minősítve a korábban hatályos Alkotmány vonatkozó

rendelkezéseivel – a támadott rendelkezések tartalmát érdemben nem vizsgálta, a korábbi AB határozatokban nem szereplő alkotmányellenességi okok vizsgálatát pedig okafogyottnak tekintette mindkét törvényi rendelkezés esetében. Érdemben kizárólag a már megsemmisített rendelkezések alkalmazása kizárhatóságának vizsgálatát végezte el. Az AB ennek során – a korábbi alkotmánybírói törvényen alapuló gyakorlatra [8/2011. (II. 18.) AB és 35/2011. (V. 6.) AB határozatokra] hivatkozva – folytatva a közelmúltban kialakított joggyakorlatát – megszorító értelmezést adott az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-ában foglalt és korábban alaptörvény-ellenesnek nyilvánított jogszabályi rendelkezések alkalmazására vonatkozóan.

Eszerint – minthogy a megsemmisítés az említett ügyekben főszabály szerint csak a jövőre vonatkozik – csak abban az esetben lehet önállóan dönteni a kizárásról, ha „*ez szolgálja a „jogbiztonságot” és a „törvény előtti egyenlőséget”, vagyis a hasonló ténybeli alaphól származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyok hasonló elbírálását a bíróság előtt*”.

Minthogy azonban a konkrét ügyben az alaphatározatok nem érintettek egyetlen folyamatban lévő ügyet sem (alkalmazási tilalmat nem mondott ki, alkotmányjogi panaszt vagy bírói kezdeményezést nem bíralt el), ezért a „*törvény előtti egyenlőséget*” az szolgálja, ha az indítványokkal érintett ügyekben sem mondja ki az AB az alkalmazási tilalmat egyetlen ügyben sem. Ezt erősíti meg a testület szerint az is, hogy a kormánytisztviselők esetében az alaphatározatban is alkalmazott jövőbeni időponttal történő megsemmisítés az alkotmányellenes norma meghatározott ideig történő „alkalmazási kötelezettségének fenntartását jelenti”.

A határozata indokolásában hivatkozott továbbá arra, hogy az egyedi ügyekben történő alkalmazás kizárására irányuló indítvány elutasítása nem érinti az egyedi ügyet elbíráló bíróságok jogát arra, hogy a Kjt. már alkotmányellenessé nyilvánított, de még hatályos 8. (1) bekezdése alapján felmondással megszüntetett köztisztviselői jogviszonyról szóló perben önállóan értékeljék a felmondás jogszerűsége megítélésakor a tényt, hogy a felmondáskor a felmondásra jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság már megállapította.

4.2. A felperessel szemben alkalmazott munkáltatói intézkedés Alaptörvény ellenessége, illetve rendeltetésellenességének alkotmányjogi összefüggései

4.2.1. Az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie. Ha egy – egyszerre több, alkotmányos és alkotmányellenes szabályt is magában foglaló – jogszabályi rendelkezést az Alkotmánybíróság *pro futuro* semmisített meg, ezáltal meghatározott ideig fenntartva a rendelkezés alkalmazhatóságát, az nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak illetve felülvizsgálati eljárása során a Kúriának a rendelkezésben foglalt alkotmányellenes szabályt is alkalmaznia kell és lehet. A bírónak az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján kell eldöntenie. Ha az adott időpontban alkalmazandó – alkotmányellenes szabályt is tartalmazó – jogszabályi rendelkezést a bírónak nem sikerül az Alaptörvénnyel összhangban úgy értelmeznie, hogy az ne vezessen alapvető jog sérelméhez, akkor az a bírói döntést – adott esetben akár érdemben – befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezhet, illetve eredményezett a felperes ügyében is.

A Ktjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt jogszabályi rendelkezés alapján az indokolási kötelezettség hiánya miatt és a **felmentés jogszerűségének elbírálásához szempontot adó szabályok hiányában**, jelentősen leszűkült azoknak az eseteknek a köre (a felmentő határozat semmissége, a felmentési tilalomba ütközés, egyenlő bánásmód megsértése, rendeltetésellenes joggyakorlás), amikor a kormánytisztviselő a siker reményében fordulhat a bírósághoz, a bíróság a felmentés jogszerűségét érdemben el tudja bírálni. A Ktjt. szabályozása alapján a munkáltatói felmentés kapcsán keletkező közszolgálati jogvitákban **a felmentés jogszerűtlenségét a kormánytisztviselőnek kell bizonyítania**. Ez alól kivételt jelent az az eset, amikor a jogvita az egyenlő bánásmód követelményének megsértésén alapul, ezekben az eljárásokban az egyenlő bánásmódról és a esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebtv.) 19. §-a alapján a sérelmet szenvedett félnek csak valószínűsítene kell a jogsérelmet, a munkáltató köteles bizonyítani azt, hogy az egyenlő bánásmód követelményének eleget tett. Lehetősége van a kormánytisztviselőnek arra is, hogy az régi Mt. 4.§-ába ütköző rendeltetésellenes joggyakorlás miatt forduljon a bírósághoz. A **Legfelsőbb Bíróság** (jelenleg Kúria) **MK 95.** munkaügyi kollégiumi állásfoglalásában értelmezte a munkáltatói felmondás esetén a rendeltetésellenes joggyakorlást. „Az régi Mt. 4. §-a egyebek között kimondja, hogy *a törvényben megállapított jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni és teljesíteni*. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy **a Munka Törvénykönyvén alapuló jogot nem lehet olyan célból gyakorolni, amely ellentétbe kerül a jog által szolgálni hivatott céllal**. Mindez a **munkáltatói felmondási jog gyakorlására is irányadó**.

Ehhez képest az egyébként fennálló munkáltatói felmondási jog gyakorlása is jogellenessé válik abban az esetben, **ha bizonyítottan rendeltetésével össze nem férfő célból, esetleg ártási szándékkal, bosszúból, zaklatásszerűen gyakorolták, illetve ilyen eredményre vezet.** [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

A felmentés feltételeit szabályozó jogszabályi rendelkezések, azaz a munkáltatót megillető felmentési jog rendeltetése törvényi meghatározásának hiányában gyakorlatilag nem, vagy csak nehezen bizonyítható, hogy a munkáltató jogellenesen döntött, felmentési joga gyakorlása során ellentétbe került a jog rendeltetésével, a jog által szolgálni hivatott céllal. **Az érdemi bírói jogvédelem lehetőségének ez a korlátozása nem nyújt valódi, hatékony jogvédelmet a munkáltató visszaélésszerű, önkényes döntésével szemben.** [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

A Ktjt. 8. § (1) bekezdésében foglalt törvényi szabályozás formálisan nem zárja el a felmentett kormánytisztviselőt a bírói úttól; a közigazgatási döntéssel szemben bírósághoz fordulhat, kérheti a döntés (felmentés) jogszerűségének bíróság általi felülvizsgálatát. [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

Álláspontunk szerint mind **a bírósághoz fordulás jogából** [Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség fejezet XXVIII. cikk (1) bekezdése], mind az ehhez szorosan kapcsolódóan **a jogorvoslathoz való alkotmányos alapjog** [Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség fejezet XXVIII. cikk (7) bekezdése] „immanens” tartalmából is következik **a bekövetkezett jogsérelmet tényleges orvoslását lehetővé tevő jogorvoslat biztosításának a követelménye**. Minden **jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslat lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelmet orvosolhatóságát**. [23/1998. (VI. 9.) AB határozat]

A kormánytisztviselők munkáltató által történő, indokolás nélküli felmentését lehetővé tevő **törvényi szabályozás a felmentéshez kapcsolódó indokolási kötelezettség elmaradásából következően tehát egyaránt kiüresíti a bírósághoz fordulás alkotmányos alapjogát és a jogorvoslathoz való alapjogot is.**

Az indokolás nélkül felmentett kormánytisztviselő a munkáltató döntésével szemben a döntés jogszerűségének az elbírálását kérve formálisan a bírósághoz fordulhat, azonban az eljáró bíróság -jogalap hiányában nem tud mérlegelési döntést hozni a jogszerűség kérdésében. A munkáltatói döntés jogszerűségének törvényi kritériumai olyan fokban hiányosak, hogy az eljáró bíróság sem a munkáltatói döntés alapjául szolgáló tényeket, sem a döntés jogszerűségét nem tudja megítélni. A bíróságnak a munkáltatói döntést az alapul fekvő tények ismeretének, feltárásának hiányában, a döntés konkrét indokainak ismerete nélkül is jogszerűnek kellene elfogadnia, mivel a nemzeti jog szerint nem szükséges az, hogy a munkáltató azt indokolja, annak tényszerűségét és valószínűségét alátámassza, bizonyítsa. A későbbiekben részletesen **kifejtett nemzetközi jogi rendelkezések a nemzeti jog ezen rendelkezését azonban felülírják, ebből következően hazánk által vállalt nemzetközi szerződésben foglalt kötelezettségek ellentétesek a nemzeti jog hivatkozott rendelkezéseivel.**

A Kúria eljárása során döntően csak formai szempontokból vizsgálhatta felül a munkáltatói döntést – és a már hivatkozott szűk körű kivételektől eltekintve – a bírói mérlegelésen alapuló döntésnek nincs megvitatásra alkalmas tárgya, mivel a felmentés indokai, a felmentést alátámasztó érvelés hiányzik. A munkáltatói döntés indokolásának hiányában a felmentett kormánytisztviselő a bíróság előtt nem tud mit vitatni, nincs olyan - „vitaalap” (perbevitt bizonyíthatóan megsértett jog), amelyről az eljáró bíróság érdemben dönten tudna. Mindez azt jelenti, hogy **a felmentett kormánytisztviselő nem élhet a jogorvosláshoz való alkotmányos alapjoggal**, mert a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjának szabályozása tulajdonképpen kizárja a jogorvoslathoz való alapjog immanens tartalmának az érvényesülését. [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

Az indokolási kötelezettség hiánya arra vezet, hogy az eljáró bíróságnak a nemzeti jog szerint nincs tárgyi alapja a munkáltatói döntés jogszerűségének a vizsgálatára, nincs a jogvita tárgyává tehető indokolás, amit érdemben felülvizsgálhatna az eljáró bíróság. Mindebből az következik, hogy az eljáró bíróság a döntés jogszerűségét érdemben nem tudja elbírálni, illetve az esetek döntő többségében – szűk körű kivételek mellett – az indokolási kötelezettség hiányában kénytelen a munkáltatói döntés formális szempontú vizsgálata alapján annak jogszerűségét kimondani.

Álláspontom szerint attól, hogy **a munkáltató intézkedése formailag jogszerű, nem jelent egyértelmű rendeltetésszerűséget** egy súlyosan Alkotmány és Alaptörvény, továbbá az Európai Unió jogrendszerének jogelveibe, valamint az EJEE-be mint vonatkozó nemzetközi szerződésekbe ütköző törvényi rendelkezés alkalmazása esetén.

4.2.2. A felperes ügyében eljáró bíróságok illetve a Kúria vizsgálati és mérlegelési joga levezethető a Kjt. 8. § (1) bekezdésének az alkotmányellenességét megállapító 1068/B/2010. AB határozat szövegéből is. **Annak IV. fejezet 6. pontja harmadik bekezdésében kifejtett jogi álláspont szerint ugyanis a felperes felmentésekor hatályos Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglalt eljárási garanciák teljesedéséhez önmagában a bírói út megléte nem elegendő, az Alkotmány illetve az Alaptörvény által megkövetelt hatékony jogvédelem attól függ, hogy a bíróság mit vizsgálhat felül.** Amennyiben valós lenne az alperesi érvelés, hogy a bíróságok nem vizsgálhatnák a munkáltatói döntés jogszerűségét

és megalapozottságát, akkor a jogszabályok által a munkáltatói intézkedéssel szemben biztosított jogorvoslati jog *puszta formalitás lenne*, és nem biztosítaná az Alkotmányban, Alaptörvényben is hivatkozott eljárási garanciákat.

Az alperesi munkáltató a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát indokolás nélkül felmentéssel – a Kjt. 8. § (1) bekezdése ügyében hozott AB határozat kihirdetését megelőzően – 2010. augusztus 19. napjával közölt munkáltatói intézkedésével szüntette meg, 2010. október 20-i hatállyal.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozatában megállapította többek között, hogy a törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit, és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt a bírói jogvédelemhez való jogában. Álláspontunk szerint a jelen ügyet nem a Kúria tételes jogot leszűkítő értelmezése, hanem Magyarország mint jogállam által vállalt nemzetközi kötelezettségek tükrében kell megítélni, hiszen ez utóbbiak a magyar állam által alkotott jog mellett szintén a magyar jogrendszer részét képezik.

Eljárása során a Kúriának törvényben biztosított lehetősége lett volna arra – akár a felülvizsgálati eljárás során a felperesi képviselet által előterjesztett részletesen indokolt indítványunk alapján is – hogy a felperes ügyében a Kjt. 8. § (1) bekezdésének kizárását kezdeményezze az új Abtv. 25. §-a továbbá 32. § (2) bek. alapján, amely éppen az ilyen esetek megoldását célozza; „A bíró a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – ha azt az AB már nem mondta ki megsemmisítő határozatában”. Ha tehát az AB egy ügyben – pl. az eljárás *absztrakt* jellege miatt – nem mondja ki az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának tilalmát, az nem jelenti azt, hogy utóbb *konkrét* ügyben (akár bírói kezdeményezés, akár alkotmányjogi panasz alapján) ne rendelkezhetne róla.

Ebben az esetben álláspontunk szerint figyelemmel kell lenni az Alaptörvény 28. cikkében foglalt rendelkezésekre is. Mint ahogy erre korábban is utaltunk már a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie.

Ha egy – egyszerre több alkotmányos és alkotmányellenes szabályt is magában foglaló – jogszabályi rendelkezést az Alkotmánybíróság *pro futuro* semmisített meg, ezáltal meghatározott ideig fenntartva a rendelkezés alkalmazását, az nem jelenti azt, hogy a bíróságnak a rendelkezésben foglalt alkotmányellenes szabályt alkalmaznia kell és lehet. A bírónak az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján kell eldöntenie. Ha az adott időpontban alkalmazandó – alkotmányellenes szabályt is tartalmazó – jogszabályi rendelkezést a bírónak nem sikerül az Alaptörvénnyel összhangban úgy értelmeznie, hogy az ne vezessen alapvető jog sérelméhez, akkor a bírói döntés – adott esetben akár érdemben – befolyásoló alaptörvény ellenességet is eredményezhet.

A T. Alkotmánybíróság kimondta, hogy a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, azt pedig, hogy ez esetben az Alaptörvény ellenesség az alkotmányellenességgel is egyezik, azt az Alkotmánybíróság szintén megállapította 34/2012. (VII. 17.) AB határozata indokolásának 34-37. pontjaiban.

Megjegyezzük továbbá, hogy a munkáltatói döntés alapját képező Kjt. nem önmagában „kizárólagosan alkalmazandó és minden felülíró jogszabályként” áll az egész hazai jogrendszerben. Annak szerves részét képezi a magyar jogrendszer részét képező a belső jogba transzformált Nemzetközi egyezmények összessége, Európai Unió vonatkozó joganyaga, az Alkotmány illetve 2012. január 01-től kezdődően az Alaptörvény, továbbá a felmentés közlésekor hatályos Ktv. és régi Mt. is.

Ezzel kapcsolatban utalunk arra továbbá, hogy közjogi értelemben a jogi szakirodalom álláspontja szerint is a nemzetközi jogot kihirdető norma a hierarchiában felette áll a belső jogi szabálynak.

Fenti álláspontunk megerősítése érdekében utalunk dr. Sólyom László, dr. Sonnevend Pál, dr. Kondorosi Ferenc, és dr. Patyi András – dr. Varga Zs. András jogtudósok álláspontjára is:

- „a törvénnyel kihirdetett nemzetközi egyezmények a jogforrási hierarchiában az Alkotmány és a törvények szintje között helyezkednek el”², (dr. Kondorosi Ferenc)
- a „törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződések a Alkotmányon kívül minden belső jogszabállyal szemben előnyt élveznek”³, (dr. Sonnevend Pál)
- „a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződések az Alkotmány kivételével minden belső jogszabályt megelőznek”⁴. (dr. Sólyom László)
- a nemzetközi jogforrás – kihirdetési formájától függetlenül – felette áll a hazai jogforrásoknak, az Alaptörvényt kivéve⁵. (dr. Patyi András és dr. Varga Zs. András)

Jóllehet az idézett jogtudósok közül az első három a fenti következtetést az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (rég. Abtv.) rendelkezéseinek értelmezéséből vezették le, azonban álláspontunk szerint ezen **jogdogmatikai felfogás** az ezt követően elfogadott Alaptörvény alapján is irányadó, hiszen;

- Az Alaptörvény a Nemzeti hitvallás c. részben ugyanis rögzíti, hogy tiszteletben tartjuk történeti alkotmányunk vívmányait, továbbá
- az Alaptörvény R) cikkének (3) bekezdése alapján az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

Fontosnak tartjuk rögzíteni, hogy a *negyediként felsorolt szerzőpáros az Alaptörvény hatályba lépését követően is fenntartotta idézett dogmatikai álláspontját.*

A törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit, és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, álláspontunk szerint aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt a bírói jogvédelemhez való jogában.

4.2.3. Megjegyzem továbbá, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt a K.M.C. kontra Magyarország ügyében hozott véglegessé vált ítéletének 34. pontjában, hogy az Abh. érvrendszere, továbbá az **abban felhívott strasbourggi precedensei valóban egybevágnak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak** is. Az Alkotmánybíróság már lassan tíz éve kimondta,

² lásd. Dr. Kondorosi Ferenc: Az EU tagság jogi összefüggései: egyetemi jegyzet, Budapest, 2006., 33 old.

³ lásd. Dr. Sonnevend Pál: Nemzetközi jog és belső jog a magyar jogrendszerben: a magyar Alkotmánybíróság gyakorlata

⁴ lásd. Dr. Jakab András: Az Alkotmány kommentárja, 2009. 376. old.

⁵ lásd. Dr. Patyi András és dr. Varga Zs. András által jegyzett „Általános Közigazgatási Jog” c. egyetemi tankönyv 2012, 98. oldal

hogyan az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.] A magyar bírósági rendszer bírái tehát azzal a helyzettel szembesülnek, hogy a jelen esetben a pozitív magyar jog ellentétes a vonatkozó nemzetközi jogi [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elvével] és az Európai Unió jogrendszerével [az Alaptörvény E) cikke értelmében] is, ráadásul ez az a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében jelen munkaügyi perben esetben sem egyeztethető össze.

Ezzel kapcsolatban utalok a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában foglaltakra is melyben az AB kimondta: az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi bíróság által kibontott) jogvédelem szintje. Az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne.

Ahogy azt az AB a 1718/D/2010. számú hivatkozott határozatában kimondta:

„Egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi [...] jogvédelem szintje. [...] az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne.”

Ezzel kapcsolatban előzetesen utalok arra a tényre is, hogy az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben az alkalmazhatóságot kizárólag alkotmányellenesség szempontjából vizsgálta, nem pedig a nemzetközi szerződésbe ütközés szempontjából.

4.3. Az Alkotmánybírósághoz a Kjt. 8. § (1) bek. b) pontja vonatkozásában eddig benyújtott alkotmányjogi panaszok ügyében hozott végzései

4.3.1. Az Alkotmánybíróság honlapján megtalálható információk szerint a mai napig összesen hat esetben fordultak alkotmányjogi panasszal az indokolás nélkül felmentett volt kormány és köztisztviselők az Alkotmánybírósághoz kereseti kérelmük jogerős elutasítását követően. Az alábbiakban hivatkozott határozatok tanulsága szerint az Alkotmánybíróság az említett ügyekben a Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 632.380/2011/3 számú jogerős ítéletével szemben 3041/2013 (II. 28.) AB végzésével, a Fővárosi Törvényszék 51. Mf. 636.420/2011/4 számú jogerős ítéletével szemben 3042/2013 (II. 28.) AB végzésével, a Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 638.367/2011/5 számú jogerős ítéletével szemben 3045/2013 (II. 28.) AB végzésével, a Fővárosi Törvényszék 51. Mf. 635.021/2011/4 számú jogerős ítéletével szemben 3067/2013 (IX. 17.) AB végzésével, a Nógrád Megyei Bíróság 15. Mf. 20.793/2011/3 számú jogerős ítéletével szemben IV/1417/2012 AB végzésével, a Nógrád Megyei Bíróság 2. Mf. 20.774/2011/4 számú jogerős ítéletével szemben pedig 3043/2013. (II. 28.) AB végzésével utasította el a hozzá benyújtott alkotmányjogi panaszokat.

A hivatkozott AB végzéseket áttekintve megállapítható, hogy az AB a hivatkozott határozataiban valamennyi kérelmező azzal a kéréssel fordult az AB-hoz, hogy a 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. és 43. §-ai alapján állapítsa meg a Kjt. 8. § (1) bekezdésének alkotmányellenességét, semmisítse meg a jogerős bírósági ítéletet, és zárja ki a Kjt. 8. § (1) bekezdésének alkalmazhatóságát a konkrét munkaügyi perükben.

4.3.2. Az AB valamennyi esetben kivétel nélkül visszautasította a hozzá benyújtott alkotmányjogi panaszokat arra hivatkozva, hogy a Kjt. megtámadott szakaszának alkotmányosságáról már korábban, absztrakt normakontroll keretében döntött és pro futuro semmisítette meg azokat. A pro futuro megsemmisítésből viszont az következik, hogy az AB által megjelölt időpontig az alkotmányellenes jogszabályt alkalmazni kell. A visszautasító végzések a 34/2012. (VII. 17.) AB határozat érvelésére hivatkoznak, amely szerint „ha egy korábbi határozat konkrét ügyben vagy ügyekben nem rendelt el semmilyen alkalmazási tilalmat, és *bírói kezdeményezésről vagy alkotmányjogi panaszról nem kellett döntenie, akkor a hasonló ténybeli alapból származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyok úgy nyerhetnek el hasonló elbírálást a rendes bíróság előtt, ha az AB az utóbb benyújtott kezdeményezés alapján sem mondja ki a jogszabály alkalmazhatatlanságát*”. Az AB korábbi joggyakorlatában arra hivatkozott tehát, hogy vannak olyan ügyek, melyekben nem volt lehetőség az alkotmányellenes jogszabály alkalmazhatóságának kizárására, ezért „a jogbiztonság követelménye azt írja elő”, hogy az összes többi ügyben is alkalmazni kelljen a jogszabályt, hogy azonos ténybeli alapon nyugvó ügyek, azonos – alkotmányellenes – elbírálásban részesüljenek. Tehát a Kjt. 8. § (1) bekezdéséről korábban ugyan megállapította az AB, hogy alkotmányellenes, és meg is semmisítette azt 2012. május 31-i hatállyal, de az ez időpont előtt indult bírósági eljárásokban „kötelezővé tette a megsemmisített jogszabályhely alkalmazását”. Ebből következően az fenti ügyekben hozott jogerős ítéletek alkotmányellenes, alapjog sértő továbbá nemzetközi szerződésbe egyaránt ütköző voltak ellenére továbbra is hatályban maradtak.

4.3.3. A hivatkozott AB végzésekhez dr. Stumpf István alkotmánybíró illetve más alkotmánybírók is sok esetben különvéleményeket fűztek. Ezek kiemelték, hogy a többségi döntés véleménye szerint nem hozható összhangba az alkalmazási tilalom és az alkotmányjogi panasz céljával, illetve a józan észnek megfelelő jogértelmezés követelményével. Érvelésük szerint a döntés megfosztja az indítványozót az alkotmányjogi panasz nyújtotta jogorvoslati lehetőségtől az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (régi Abtv.) szabályai alapján hozott határozatok érvelésére hivatkozva, holott a panasz intézménye érdemben lett újraszabályozva az a 2011. évi CLI. törvényben (Abtv.). Kifejtették azon álláspontjukat is, hogy ezt az ellentétet a jogorvoslat javára kellett volna feloldani. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésével összefüggésben pedig kifejtette, hogy az indítványozóknak a támadott jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának lefolytatása iránt nincs indítványozói jogosultsága.

Álláspontunk szerint mivel a nemzetközi standardoknak is megfelelő alapjogvédelem biztosítása az Alkotmánybíróság által jelenleg már csak a az Abtv. 32. § (1) bekezdésében biztosított hivatalból is gyakorolható hatáskör révén érhető el, ezért felhívjuk jelen ügyben a T. Alkotmánybíróság szíves figyelmét a hivatalból történő eljárás lefolytatásának lehetőségére is különös tekintettel arra, hogy a felperes ügyében az Emberi Jogok Európai Bíróságán kívül már nem áll rendelkezésre további jogorvoslati fórum, ezért az őt ért jogsérelem – jelen alkotmányjogi panaszának esetleges visszautasítása esetében – már csak az Emberi Jogok Európai Bírósága által nyerhet orvoslást.

V.

Jogi érvelés. Az Alkotmánybíróság kifogásolt jogszabályi rendelkezés ügyében hozott határozatainak a Kúria általi Alaptörvény ellenes téves értelmezése annak nemzetközi szerződésbe ütközése

Az **Alaptörvény 25. Cikke** tartalmazza a bíróságok igazságszolgáltatási feladatait, miszerint

„(2) A bíróság dönt

- a) büntetőügyben, magánjogi jogvitában, törvényben meghatározott egyéb ügyben;
- b) a közigazgatási határozatok törvényességéről;
- c) az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről;
- d) a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról.”

A T. Alkotmánybíróság jogértelmezése alapján a bíróságok érdemi ítélező tevékenységük útján teljesítik fent hivatkozott feladataikat. **Az érdemi ítélező tevékenység, mint cselekménysorozat mibenlétéhez a T. Alkotmánybíróság interpretálására támaszkodva az alábbiak fejthetők ki.**

„Az ítékezés szűkebb értelmű jelentése [az Alkotmány 50. § (1) és (2) bekezdésére és a 70/K. §-ra is figyelemmel] a bíróságok olyan tevékenységére utal, amikor jogvitát vagy jogsértést jogszabály alapján bírálnak el, vagy valamely alkotmányos jog megsértésével vagy vélt megsértésével összefüggésben hoznak olyan döntést, mely a jogokra, kötelezettségekre vagy az érintettek törvényes érdekeire érdemi kihatással van. Ez az ítélező tevékenység alapvetően az ügynek vagy az ügyhöz szorosan kapcsolódó érdemi kérdésnek a jogerős eldöntésére irányul úgy, hogy a bíróság meghozott határozatához maga is kötve van.”

Álláspontunk szerint a felperessel szemben alkalmazott alperesi munkáltatói intézkedés ellentétes az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (EJEE, melyet Magyarországon az 1993. évi XXXI. tv. hirdetett ki) 6. cikkének (1) bekezdésében és 13. cikkében foglalt rendelkezésekkel is.

A kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (Kjt.) 8. § (1) bekezdésének jogellenességével kapcsolatban hivatkozunk arra a jogilag igen jelentős tényre, hogy Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének, valamint jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló két bírói kezdeményezés alapján a 98%-os különadó ügyében 2014. február 24-én III/1499/2013. ügyiratszámom határozatot hozott.

A hivatkozott határozatban foglaltak alapján a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja szerinti hatásköre. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 32. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontjában foglalt

hatáskörében a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközése vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi.

Az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli.

Az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdése szerint Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

Mint ismeretes az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) első esetben a K.M.C. kontra Magyarország ügyben a Kjt. 8. § (1) bekezdése alapján 2010. szeptember 27-én indokolás nélkül felmentett volt kormánytisztviselő ügyében ítéletet hozott. A 19.554/11 számú, 2012. július 10-én hozott elmarasztaló ítéletében megállapította a magyar jogrendszer részét képező, EJEE 6. cikkelyének tisztességes eljárásra vonatkozó rendelkezése Magyarország által történő megsértését. Az ítélet 2012. november 19-én véglegessé vált. (K/5. sz. alatt mellékeljük az ítélet szövegét.)

Az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt arra, hogy a K.M.C. kontra Magyarország ügyében hozott jogerős ítéletének 34. pontjában, hogy a 8/2011. (II. 18.) AB határozat érvrendszere továbbá az abban felhívott strasbourgi precedensei valóban egybevágóak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak is. Az Alkotmánybíróság már lassan tíz éve kimondta, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.] A magyar bírósági rendszer bírái tehát azzal a helyzettel szembesülnek, hogy a jelen esetben a pozitív magyar jog ellentétes a vonatkozó nemzetközi jogi [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elvével] és az Európai Unió jogrendszerével [az Alaptörvény E) cikke értelmében] is, ráadásul az a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében ezek a Kúria ítéletével nem egyeztetethetők össze.

Idézet az EJEB-nak a K.M.C. v. Magyarország ügyben (ügyiratszám: 19.554/11) hozott jogerős ítéletéből:

„31. A Bíróság emlékeztet arra: bevett esetjoga szerint minden olyan egyén támaszkodhat az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére, aki úgy véli, hogy jogellenes beavatkozás történt valamely (polgári jogi) jogának gyakorlásába, és aki azt panaszolja, hogy nem volt lehetősége arra, hogy igényét a 6. cikk 1. bekezdésében támasztott követelményeknek megfelelően bíróság elé terjessze (ld. *Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium*, 23 June 1981, § 44, Series A no. 43). A Bíróság *Golder* ítéletben adott megfogalmazása szerint a 6. cikk 1. bekezdése a „bírósághoz való jog”-ot tartalmazza, amelynek egyik aspektusát a bírósághoz fordulás joga – azaz polgári jogi ügyekben bírósági eljárás indításának a joga – képezi. (ld. *Golder v. the United Kingdom*, 21 February 1975, § 36, Series A no. 18).

32. E jog azonban nem abszolút, hanem korlátozások alá vethető; a korlátozások hallgatólagosan megengedettek, hiszen a bírósághoz fordulás joga – a jog természetére figyelemmel – állami szabályozást igényel. Ebben a vonatkozásban a Szerződő Államok bizonyos terjedelmű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, bár az

Egyezményben foglalt követelmények tiszteletben tartásával kapcsolatos végleges döntés meghozatala a Bíróságra tartozik. A Bíróságnak arról kell meggyőződnie, hogy az alkalmazott korlátozások nem korlátozzák vagy csökkentik az egyén számára biztosított hozzáférést olyan módon vagy olyan mértékben, ami már a jog lényegét sérti. Továbbá, a korlátozás nem felel meg a 6. cikk 1. bekezdésének, ha nem törvényes célt szolgál, és nem áll fenn ésszerű arányossági viszony az alkalmazott eszközök, valamint az elérni kívánt cél között (ld. *Osman v. the United Kingdom*, 28 October 1998, § 147, Reports of Judgments and Decisions 1998-VIII).

33. A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése a Szerződő Államokra hagyja a bírósághoz fordulás jogának az államok igazságügyi rendszerén belüli biztosítására szolgáló eszközök megválasztását. A Bíróságnak csak az a feladata, hogy megbizonyosodjon arról: a Szerződő Államok által választott módszer összhangban áll a tisztességes eljárás követelményeivel. Ebben a vonatkoztatásban emlékeztetni kell arra, hogy az Egyezmény célja „nem teoretikus vagy illuzórikus, hanem gyakorlati és hatékony jogok biztosítása”, továbbá, hogy a munkaügyi perindítás jogának hazai jogban történő fenntartása önmagában nem biztosítja a bírósághoz fordulás jogának hatékony voltát abban az esetben, ha ezt a lehetőséget minden tartalomtól, és így a siker minden reményétől megfosztják (ld., *mutatis mutandis*, *Imbrioscia v. Switzerland*, 24 November 1993, § 38, Series A no. 275).

34. Az adott ügyben a Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmezőnek szolgálatból elbocsátott korábbi kormánytisztviselőként elvileg jogában állt az elbocsátás bíróság előtti megtámadása. Mivel azonban a munkáltatónak az elbocsátás tekintetében nem állt fenn indokolási kötelezettsége, a Bíróság szerint elképzelhetetlen, hogy az Alperes munkáltató álláspontjának ismerete nélkül a kérelmező értelmes pert tudott volna indítani. A Bíróság számára ez a jogi konstelláció a lényegétől fosztja meg a kifogásolt kereseti jogot. A Bíróság azt is megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság – amelynek megközelítése részben a Bíróság releváns esetjogán alapult – többek között – jórészt az Európai Unió Alapjogi Chartája (ld. fenti 18. bekezdés), valamint a Módosított Európai Szociális Karta (ld. fenti 19. bekezdés) szellemével összhangban – hasonló megfontolások miatt semmisítette meg az alapul szolgáló hazai rendelkezést.

35. A fenti megfontolások elegendőek a Bíróság számára annak megállapításához, hogy a jelenlegihez hasonló polgári jogi jogokkal kapcsolatos jogvitákban az ilyen korlátozott felülvizsgálat a 6. cikk 1. bekezdése alapján nem tekinthető hatékony bírósági felülvizsgálatnak. Ezért a kérelmező bírósághoz forduláshoz való jogát megsértették (ld. *Obermeier v. Austria*, 28 June 1990, § 70, Series A no. 179; és, *a contrario*, *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italy*, no. 43509/08, §§ 57- 67, 27 September 2011).”

A felperessel szemben alkalmazott Ktjt. 8. § (1) bekezdése az EJEB-nak hivatkozott ítéletei szerint az EJEE 6. cikkelyébe ütközik.

Ezt követően az EJEB-a az N.K.M. kontra Magyarország ügyben 2013. november 26-án – lényegileg a hivatkozott fenti ügygel azonos tényállás mellett 73.743/11 ügyiratszámom – szintén Magyarországot elmarasztaló ítéletet hozott. A hivatkozott határozatok

időközben véglegessé váltak. (A fenti ítélet angol nyelvű változatát továbbá annak magyar nyelvű fordítását K/6. sz. alatt mellékeljük)

Utalunk arra, hogy a fenti ügyben a kérelmező jogviszonyát a jelen perhez hasonlóan a Kjtj. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján indokolás nélküli felmentéssel szüntették meg, és az ítélet 8. pontja alapján megállapítható, hogy Magyarország nem is vitatta az EJEE 6. cikkének megsértését.

Megemlítjük továbbá, hogy az EJEB előtt folyamatban volt másik ügyben, dr. Polgár Ákos kontra Magyarország közötti 23.174/11 szám alatti eljárásban a kérelmező és Magyarország között egyezség jött létre. (K/7. sz. alatt mellékletként hiteles fordítását csatoljuk – a dr. Polgár Ákos kontra Magyarország közötti 23.174/11 számú ügy döntésére; továbbá hivatkozunk az azonos tartalmú további ügyekre is: K/8. sz. Soproni kontra Magyarország; K/9. sz. V.F.E. kontra Magyarország; K/10. sz. K.I. kontra Magyarország; K/11. sz. M.P. kontra Magyarország; K/12. sz. Ko.I. kontra Magyarország)

Megállapítható, hogy a fenti ügyekben a Kjtj. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján indokolás nélkül elbocsátott kérelmezőket Magyarország kártérítésben részesítette, így a hivatkozott ügyekben végül egyezséggel zárult az eljárás az EJEB előtt.

Az Egyezmény 6. Cikk 1. pontja szerint „a Magas Szerződő Felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a Bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek”.

Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk a (2) bekezdés f) pontjában foglalt hatáskörében – megsemmisítheti a nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést, illetve sarkalatos törvényben meghatározott jogkövetkezményt állapít meg.

Az Alaptörvénynek sem ez a szabálya, sem az Abtv. 32. § (2) bekezdése nem tesz különbséget a jogszabályok között abból a szempontból, hogy hatályban vannak-e az indítvány elbírálásakor, vagy csak alkalmazandók az állam szervei által.

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásokról szóló 2005. évi L. törvény 13. § (1) bekezdése alapján a nemzetközi szerződés értelmezése során az adott nemzetközi szerződéssel kapcsolatos jogviták eldöntésére joghatósággal rendelkező szerv döntéseit figyelembe kell venni.

Bírói eljárásban egyébként is gyakran előfordulhat, hogy időközben hatályát veszített jogszabályt kell alkalmazni, amint az a jelen esetben is fennáll, mivel megítélésünk szerint ez a jogi helyzet.

Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése azt a kötelezettséget rója az államra, hogy nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítsa a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

Utalunk arra is, hogy e rendelkezés megfelel az előző Alkotmány 7. § (1) bekezdésében foglalt szabálynak, ezért a T. Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban foglaltakat irányadónak tekintette hivatkozott eljárása során.

Az 7/2005. (III. 31.) AB határozatban a testület rámutatott arra, hogy a jogállamiság alkotmányos elve [Alkotmány 2. § (1) bekezdés, jelenleg: Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] jelenti egyrészt a jogalanyok belső jognak (az Alkotmánynak és az alkotmányos jogszabályoknak) való alávetettségét, másrészt a magyar állam által vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeknek való megfelelést.

A jogállamiság tételéhez képest az Alkotmány 7. § (1) bekezdése speciális alkotmányos rendelkezés, amely a belső jogi rendelkezések és a vállalt nemzetközi kötelezettségek egymáshoz való viszonyát rendezi. A nemzetközi kötelezettségvállalás végrehajtása, (adott esetben a szükséges jogalkotási feladat teljesítése) a jogállamiságot, ezen belül a nemzetközi jogi kötelezettségek jóhiszemű teljesítését magába foglaló Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből, valamint a nemzetközi jog és belső jog összhangját megkövetelő 7. § (1) bekezdésből fakadó köteletség, amely attól a pillanattól fennáll, amikortól a nemzetközi szerződés (nemzetközi jogi értelemben) kötelezi Magyarországot. [ABH 2005, 83, 85–87.] [31]

A nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettség megszegése tehát nem csupán az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdésével, de a jogállamiságot biztosító B) cikk (1) bekezdésével is ellentétes. Figyelemmel arra, hogy jogszabály az Alaptörvénnyel nem lehet ellentétes [Alaptörvény T) cikk (3) bekezdés], a Q) cikk (2) bekezdésének, illetve a B) cikk (1) bekezdésének sérelme miatt a nemzetközi jogba ütköző belső jogszabályt főszabály szerint az Alkotmánybíróságnak meg kellene semmisítenie.

Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből egyebek között az következik, hogy a nemzetközi jog és magyar jog összhangjának biztosítása nemcsak jogalkotói feladat, hanem valamennyi állami szervnek kötelezettsége, amikor a jogszabályokat értelmeznie kell. Ez azt jelenti, hogy az alkalmazandó jogszabályt a nemzetközi jogra is figyelemmel, azzal összhangban kell értelmezni.

A jelen esetben nemzetközi bíróság által nemzetközi szerződésbe ütközővé nyilvánított szabályról van szó, amelyet a törvény időközben történt hatályon kívül helyezése ellenére a folyamatban lévő bírósági ügyben alkalmazni kellene. Az Abtv. 42. § (1) bekezdésének a kötelező megsemmisítést előíró és az Abtv. 45. § (4) bekezdésének az alkalmazási tilalomra vonatkozó szabályai együttes értelmezése akkor nincs ellentétben a nemzetközi jog és a magyar jog összhangjának biztosítására vonatkozó kötelezettséggel, ha az Alkotmánybíróság a nemzetközi egyezménybe ütköző jogszabály alkalmazási tilalmát rendeli el a folyamatban lévő bírósági eljárásokban.

Ennek hiányában Magyarország bíróságai arra kényszerülnének, hogy nemzetközi egyezménybe ütköző jogszabályt alkalmazzanak, amely további folyamatos Egyezmény sértéseket és EJEB előtti eljárásokat fog eredményezni.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt rá, hogy az eljárásban részletesen ismertetett K.M.C. v. Magyarország ügyében hozott jogerős ítéletének 34. pontja és az Abh. érvrendszere továbbá az abban felhívott strasbourgai precedensei valóban egybevágóak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak is. Az Alkotmánybíróság tíz éve kimondta, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.]

Jelen perben tehát a Kúria azzal a helyzettel szembesült, hogy a jelen esetben a pozitív magyar jog ellentétes a vonatkozó nemzetközi jogi [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elvével] és az Európai Unió jogrendszerének alapelveivel [az Alaptörvény E) cikke értelmében] is, ráadásul az a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében ítélete jelen munkaügyi perben sem egyeztethető össze azokkal.

Hangsúlyozandó, bár jóllehet az EJEB előtti eljárásokban a Magyar Állam volt a közvetlenül elmarasztalt fél, ugyanakkor nyilván elmarasztaltnak minősülnek a magyar állam azon közigazgatási és egyéb jogalkalmazó szervei – köztük az alperes is – melyek a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes magyar jogszabály hatályosulásában közreműködtek.

Ezzel kapcsolatban ismételten utalunk arra, hogy a szakirodalom alapján a nemzetközi jogforrás – kihirdetési formájától függetlenül – felette áll a hazai jogforrásoknak, az Alaptörvényt kivéve⁶. (dr. Patyi András és dr. Varga Zs. András)

Álláspontunk szerint a Kúria jogalkalmazóként alkotmányos kötelezettségét az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése és B) cikk (1) bekezdése szerint akkor tudta volna teljesíteni, ha a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes azonos vagy alacsonyabb szintű magyar jogszabályt a jogalkalmazás során annak figyelembevételével értelmezi, ennek során pedig – akár hivatalból akár a felperes indítványára – észlelve a hivatkozott rendelkezés Alaptörvénybe és nemzetközi szerződésbe ütközését, alkalmazásának kizárása iránt az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján kezdeményeznie kellett volna a T. Alkotmánybíróság eljárását.

A 98%-os különadó vonatkozásában született AB döntés, és a jelen eljárásban is irányadó tényállás között eljárásjogi szempontból teljes azonosság fedezhető fel:

- Adott egy nemzeti tagállami jogszabály, amelyről több magyar állampolgár is azt állítja, hogy jogellenes és európai uniós jogelveket, valamint nemzetközi szerződésben is vállalt alapjogokat sért,
- az adott jogszabályt időközben módosítják/hatályon kívül helyezik, azonban az ezt megelőzően keletkezett jogviszonyokban azt alkalmaznia kell(ene) az ügyekben eljáró bíróságoknak,
- az adott jogszabály kapcsán a strasbourgi emberi jogi bíróság több esetben is megállapítja az EJEE-be ütközést és Magyarországot kártérítés megfizetésére kötelezi.

Egyetlen egy lényeges különbség azonban fennáll: a 98%-os különadóra vonatkozó jogszabály, illetőleg az ennek vonatkozásában született EJEB döntsek alapján az ügyben eljáró bíróságok az AB-hoz fordultak, amely kizárta a nemzetközi szerződéssel ellentétes nemzeti jogszabály alkalmazhatóságát a folyamatban lévő ügyekben, míg azt jelen perben alkalmazandó a Ktjt. 8. § (1) bek. b) pontja, illetőleg az EJEB ennek vonatkozásában született fenti döntései kapcsán ilyen megkeresésre a bíróságok részéről még nem került sor, holott annak eredménye a hivatkozott AB döntés alapján szinte egyértelműnek mondható: az alkalmazhatóság kizárása.

Ismételten hivatkozva, az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében a bíró – a bírósági

⁶ lásd. Patyi András és Varga Zs. András által írt „Általános Közigazgatási Jog c. egyetemi tankönyv 2012, 98. oldalát

eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli.

Az Abtv. hivatkozott szakasza értelmében az eljárás felfüggesztése és az Alkotmánybíróság eljárásának a kezdeményezése nem mérlegelési jogkörben meghozható döntse, hanem kötelezettsége annak a bírónak (bírói tanácsnak), aki az alkalmazandó jogszabály Alaptörvénybe illetve nemzetközi szerződésbe ütközését észleli. Tekintettel a hivatkozott rendelkezésekre a Kúria ítélete súlyos alkotmányos alapjog sértést valósít meg. Jelen eseten pedig a K.M.C. kontra Magyarország, és az N.K.M. kontra Magyarország ügyben nemzetközi bíróság által hozott végleges ítéletek alapján az alkalmazandó nemzeti jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközése egyértelmű, azaz az Alkotmánybírósági eljárás kezdeményezése a Kúria részére – akár a felperes indítványra akár hivatalból is – a felperes Alaptörvényben, illetve az EJEE-ben biztosított alapjogai védelmében a Kúria részére nem képezhetne volna mérlegelés tárgyát az kötelező lett volna részére a felperes esetében is.

Megítélésünk szerint alkotmányos szempontból jelen ügyben visszas helyzet áll elő, mivel a T. Alkotmánybíróság a jogbiztonság elvére hivatkozva hagyta hatályban a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontját, ugyanakkor III/1499/2013. sz. határozatában szintén többek között a jogbiztonság elvére hivatkozva mondta ki egy nemzetközi szerződésekbe ütköző törvény visszamenőleges hatályú általános alkalmazási tilalmát is.

Jelen ügyben tehát a jogbiztonság alkotmányos elve konkurál a jogbiztonság alkotmányos alapelvével, illetve a nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettség Alaptörvényben is rögzített elvével.

Tekintettel arra, hogy az EJEB-nak eddig meghozott mindkét ítélete megállapította EJEE hivatkozott rendelkezése megsértését, továbbá ezt az EJEB előtt a Magyar Állam képviselői is elismerték az nemzetközi bíróság eljárása során, így az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései álláspontunk szerint nem teszik lehetővé Magyarország által ratifikált és a belső jog részévé transzformált nemzetközi szerződésekbe ütköző, továbbá Alaptörvény ellenes jogszabályi rendelkezések nemzeti bíróság által a felperessel szemben történő alkalmazását.

Figyelemmel a hivatkozott az EJEB-nak ítéleteiben jelen alkotmányjogi panasz elbírálása során is releváns fontos megállapításaira, melyek a támadott alapügyben hozott döntés Alaptörvény és nemzetközi szerződésbe ütközését támasztják alá, a támadott ítélet releváns részeire tekintettel indítványozom továbbá azt is, hogy a T. Alkotmánybíróság tekintse jelen alkotmányjogi panaszom érvrendszerének azokat, alapjogvédelmi feladatainak ellátása során.

VI.

Kérelem

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az előzőekben kifejtetteket összefoglalva kérem, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltakat elbírálva folytassa le a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (Kjt.) már nem hatályos 8. § (1) bekezdés b) pontja Alaptörvénnyel való összhangjának, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát valamint jelen ügyében történő alkalmazhatóságának vizsgálatát. Indítványozom, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a alapügyben hozott döntés (Kúria Mfv. I. 10.087/2014/7. sz. ítélete) az Alaptörvényben biztosított alapjogaimat sérti, az nemzetközi szerződésbe ütközik, az Alaptörvény, vonatkozó rendelkezései téves értelmezésén alapul; és mindezekre tekintettel semmisítse meg azt.

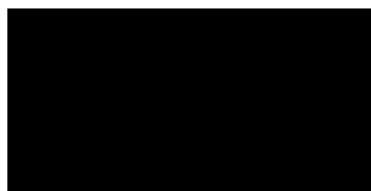
Tisztelt Bíróság!

Kérem továbbá, hogy az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján a T. Bíróság szíves intézkedését arra vonatkozóan is, hogy az alkotmányjogi panaszban támadott döntések alapján általam fizetendő első és másodfokú továbbá felülvizsgálati perköltség (amelynek együttes összege 250.000,- Forint) fizetésére vonatkozó kötelezettségemet az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztésre kerüljön.

Szíves eljárásukat megköszönve

Budapest, 2014. szeptember 06.

Tisztelettel:

Mellékletek:

- K/1 – Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya
- K/2 – A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 3. M. 4312/2010/21. ügyiratszámú 2012. május hó 31. napján kelt elsőfokú határozata
- K/3 – A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 49. Mf. 637.399/2012/5. számú 2013. február hó 22. napján kelt másodfokú határozata.
- K/4 – A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv. I. 10.087/2014/7. sz. 2014. május 28-án kelt ítélete.
- K/5 – Az EJEB K.M.C. kontra Magyarország ügyében 2012. július 10-én 19.554/11. ügyiratszámom hozott végleges ítélete.
- K/6 – Az EJEB N.K.M. kontra Magyarország ügyében 2013. november 26-án 73.743/11. ügyiratszámom hozott végleges ítélete.

K/7 – Az EJEB dr. Polgár Ákos kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 23.174/11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/8 – Az EJEB Soproni Jolán Katalin kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 33.820/11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/9 – Az EJEB V.F.E. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 21.819/11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/10 – Az EJEB K.I. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 22.256/11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/11 – Az EJEB M.P. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 42.357./11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/12 – Az EJEB Ko.I. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 22.280/11. ügyiratszámom hozott végzése.